

Beat⁹
vir q̄
nō abijt
in cōsilio.
Iero.

Psalteri
um est quasi magna domus que
h3 phires cubiculos seu cellas. et
vnaq3 cella h3 suā dauiculā. Por
tawero hui9 magne dom9 est psal
pūs: cui9 dauis est spūstūs. **Reli**
qui vero psal. q̄ si singl9 celle sūt ha
bentes pprias daues suas videlicet
titulos p̄ q̄s apit̄ sensus eoz. a m̄
telligit̄ in cui9 p̄sōa cātāt̄ quilibet
p̄s. aut i p̄sōa xp̄i: ā in p̄sōa ec
clesie: ā in p̄sōa **Collec.** A pleris
na p̄p̄te. q̄ v̄o d̄
d̄orib9 diuīsimode exponit̄ hic p̄s.

Na3 Aug9. a **Cas.** exponūt̄ ip̄m al
legorice de d̄no n̄o vt **B̄t̄is vir** sit
xp̄us: qui nō abijt̄ in cōsilio impi.

Aug9 Sic Adaz q̄ osensit vxo
ri d̄cepte a serpente vt
dei p̄cepta p̄teriret. **Et i via p̄dōz.**

Cas. Quia vit quidē in via pec
cator9 nascēdo sic p̄dōies
Et nō stetit. q̄ eū non tenuit illece
bra secularis. **Et i catedra pestilen
tie non sebit.** q̄ noluit regnū terre
nuz cū su

Cas. Vel q̄ posteris
perbia. **Cas.** nō p̄nciose s̄ sa
lutaris d̄ctrine exēpla reliq̄t q̄ to
tū mūdi vulnera medicabili p̄di
catōe sanauit. **Iudei vero hūc p̄s.**
didic̄t̄ esse existimāt̄ de **Iosia:** eo q̄
sol9 inē p̄phanos reges nō abierit

in cōsilio impiōrū: s̄ secut9 sit leges
dei. **Multi etiā vt Tercilian9 in li9.**
S̄ spectacul9 ac alij asserūt̄ hūc p̄s.
posse intelligi de **Ioseph** de arima
thia q̄ corp9 d̄m̄ se peliuit: eo q̄ nō
abierit i cōsilio iudeorū **et i via pec
catorū nō stetit:** a in catedra pha
riseorū nō sebit. tñ nos q̄ illi speci
alit̄ in illo it̄p̄tant̄ gnāl̄t̄ in viro
iusto it̄p̄temur. **Iux̄ iḡ i hūc sen
sum videlicet:**

Hugo d̄o. **Intē
tio** p̄p̄he ē vt cōformet nos deo. **Doc
at̄ sit p̄v̄tutes** q̄ru3 finis ē b̄t̄itudo
Et iō a b̄t̄itudine incipiēs: ait. **B̄t̄is.**
est: nō illa b̄t̄itudine trena de q̄ d̄z
in p̄s. c̄xliij. **B̄t̄m̄ dixerūt̄ p̄l̄m̄ cui
h̄c** **Cas.** Quī vtputa sūma secu
ritate suffult9 i cōtinu
ata leticia a mundanis cōp̄is per
seue

Rico S̄ hic iust9 describi
rat. **Vir** b̄t̄is b̄t̄itudine
celesti: n̄ in re s̄ i spe sic d̄ic̄ p̄bus
ethiōrū **Pueros** b̄t̄ificam9 q̄uis
nō sint adhuc capaces felicitatis
politice. s̄ q̄ ad hoc sūt dispositi p̄
o d̄itōez in

Cas. **Vir** vocat̄ avi
dol̄ bone. **Cas.** **Vir** q̄ nescit to
lerādo deficē aut i p̄sp̄is aliq̄ se cla
tōe iactare: s̄ aio stabili d̄esir9 a ce
lestiū rerū cōtemplatōe firmat9 ma
net sp̄ imp̄auid9: qui nō abijt̄.

Iero **Tria** h̄oim gnalia p̄cā de
scribit. **Aut eī maluz cogi
tam9:** ā facim9: ā d̄cem9 **De p̄ d̄ic̄**

Glo. **Qui nō abijt̄:** a deo i regi
cādo p̄ cōf̄suz volūtatis: q̄uis esset
positus: in cōsilio impiōrum a q̄
uis imp̄i h̄oc molirent̄ quod est

laudabilis: videlicet bene viuere
inter im **Cassio** Impius est
pius. qui idē peccat p infidelitate. Justus ergo pri
mo detestabiles denegat cogitacō
nes: ac deinde actus vitiose cōuersa
tionis excludit: dicens. **Et in via pec**
catorū nō stetit. Hoc est: non ple
uerauit in delicto: s; p pnia; ad me
liora cōuersus est. **Et in cathedra pe**
stilentie **Glōsa** dans alijs
nō sedit exemplū
peccādi: vel pue viuēdo: vel puer
se docēdo. **Cathedra** pprie doctorū ē
sicut dñs ait **Matth. xxiii.** **Sup cate**
dra Moysi sedēt scribe a pharisei.

Gregori in codice regule
pastoral. ti. iij.
In cathedra pestilentie sedere est ex
rōne mala discernē a tñ ex delictā
tionē p **Cassi.** **In cathedra pesti**
petrare lentie sedit q po
steris pmitiose doctrīne exempla
dereliq̄t. Pestilentie dicimus quō
primū suū deplatur et ledit.

Iero. Videtis ipsi quō beatitu
do triplex cōdonat si non
cogitemus mala: si in pctō nō ple
ueramus: si non docemus ea que
mala sunt. **Dixit** tria q̄ facere nō
debemus. **seque**ter subiūgit dno
que facere debemus. **Non em̄ suffi**
cit nobis mala fugere: nisi conseq̄
mur **Cassi.** sicut a alibi docet
bona. **Dedma** a malo et
fac bonū. **Vñ** subdit. **S; in lege do**
mini voluntas eius. **De** ergo domi
quā Moyses in monte synai acce
pit est in dedmandis peccatis in q̄
tota mētis viri iusti intētio cōsistit

Iero. **Non** dixit in lege dñi est
timor: sed voluntas eius.
Multi enim timore faciūt: s; merce
dem non habet timor faciētis. **Sus**
voluntas in lege domini est q̄ vult
facere quod dominus impauit. **S;**
dicat aliquis. **Ecce** ego volo legem
dei facere. **btis** ergo sum: quia vo
lo. **Sed** vide quib; sequitur. **Et in le**
ge eius meditabitur die ac nocte.
Non sufficit velle lege; dei: sed in le
ge eius meditari. **Meditatio** legis
est non solum in legendis scriptu
ris: sed in his que scripta sunt faci
endis. **Sum** porrigo elemosinaz le
gem dei meditor. si egrotantem vi
sito: pedes mei lege; dei meditant.
Si ea facio que pcepta sunt quod
alij ore meditantur: ego corpore
meditor. **Et** addidit: die ac nocte.

Cassi. **Hec** cōplexio cōtinuuz
tempus ostendit. **Qd** si
ad literam intēdas omnino non
conuenit **vt** die ac nocte iugiter le
gē dei aliq̄s aut legat: aut p̄dicet.

Iero. **Ram** a ambulanduz est
a bibendum: a comedē
dum: et dormiendum: a ea que ad
vitam necessaria sunt operanda.

Cassi. **Sed** ille p̄batur legem
dei continue meditatus
qui omnia scdm sanctitate; gerēs
celesti se puritate in omnibus tra
ctauit: sicut dicit apostolus. **Om**
nia quecumq; faciētis in verbo aut
facto: omnia in gloria dei facite.

Iero. **Iustus** igitur siue man
ducatur: siue bibatur: siue do
mit: in nomine domini omnia faci
ens: meditatur legem eius die ac

nocte. **Qui hoc fecerit** premij quid
meret. **Et erit tanq̄ lignū**
qđ plantatū est sec̄ de cursus aq̄z
Multi simplr interpretant: a dicunt.
Quo lignū si plantatū fuerit iuxta
aqs̄ necesse ē vt̄ vireat a n̄ siccat. e
qz hnt̄ radices ei⁹ hūores vñ vīnāt
Sic q̄cūq̄ legē dei meditat: ipsa le
gis meditatio virore ei facit a vitā
Hoc illi simpliciter interpretant. Nos
āt spūalib⁹ spūalia op̄ates i pū.
iij. de sapia legit. **Lignū vite** ē omī
bus op̄hendētib⁹ eā. Et sm aplm
xp̄us dī virtus a dei sapia. Si aut̄
sapia lignū vite est: ipsa at̄ sapia
xp̄us **Grego** super **Ezech.**
est. **Qui plātat⁹** est sec̄ de cursus aq̄z.
qz icarnat⁹ est iux̄ lapsus v̄ iuxta
peccata a nō in peccatis a fluentiū
p̄locū. **Raz aq̄ p̄tī** interpretant in
Ap̄o. Idē Aug⁹ i Jero.
Vides ḡ qm̄ qui bñs vir a sc̄is ē
huic lig⁹ v̄ sapie op̄at: hoc est xp̄o
filiis erit: sic̄ dicit aplus. **Cōsidē** nos
facit v̄ faciet i celestib⁹ a regnare
huic. a laodicie ecclie in **Ap̄o. dicit**
Qui viceit dabo ei sedē meū i thro
no meo. **Vidētis ḡ** qz cū xp̄o reḡbi
m⁹ i celo de q̄ adhuc s̄b dicit. qđ feu
dū suū v̄ p̄missionē suā: **abit i tē**
pore suo. hoc ē **Collect.** **Qñ dī**
in die iudicij. **at ele**
ctis suis **Nat. xxvi.** **Venite bñdī**
p̄is mei p̄cipite regnū. **Et ne q̄sq̄**
de xp̄i p̄missionē dubitaret d̄sc̄q̄nē
subiūgit **Aug.** **Et foliū ei⁹** nō d̄flu
et v̄ v̄bū ei⁹ nō erit irritū qz verbū
domini manet in eternum.

Cassi. a intue dñi verba foliis
fruct⁹ tegūt: sic p̄missiones suas et
ista custo diūt: et oia q̄cūq̄ faciet
p̄spabunt: tā facta q̄ dicta eius.
Aliē autē i sensu morali pōt exponi
ab illo **Hugo** **Qđ lignū** v̄ q̄
loco. **beat⁹ vir.** d a
bit fructū suū. nō alienū vt̄ ipocri
te a fatue v̄ gimes. q̄ ambulāt v̄ ope
rant bonū ad testimoniu alienū vt̄
laudent: vel vt̄ bñ valeāt t̄p̄aliter.
si iste bñs. s. vir: fructū suū dabit
volūtarie nō coacte: sm illd apli. ij
ad **Coī. ix.** **Pō** ex tristitia a n̄itate
Dilare em̄ datore diligit de⁹ i t̄p̄e
suo. **Temp⁹** v̄ m̄sc̄atūsq̄ bñfaciē
dī ē p̄is vita. **Vñ Eccl. ix.** **Qđcūq̄**
pōt facē man⁹ tua instāte op̄are:
qz nec op⁹: nec ratio: nec sc̄ia: nec
sapia erūt ap̄d inferos q̄ t̄p̄p̄eas.
Rūc ḡ i p̄ntū vita ē t̄p̄us bonū faci
endi. a i alia vita post istā erit t̄p̄s
mercedē recipiēdi: sm qz dicit **Ap̄o.**
ij. ad **Coī. v.** **Om̄s** nos m̄ifestari
oportet añ tribunal xp̄i vt̄ referat
vnusq̄sq̄ p̄p̄a cordis sui a corp̄is p̄
vt̄ gessit: siue bonū: siue malū. Et
foliū ei⁹ nō d̄fluet v̄ v̄bū bñ viri
nō erit ociosū: s̄ erit aliis v̄tile. **Vñ**
Greg. **Ociosū** est v̄bū qđ caret ra
tione iuste n̄itatis: aut int̄tōe pie
utilitatis. **a oia q̄cūq̄ faciet** p̄spa
bun **Quia** p̄ oia sua tō
tur. **Nico.** ad sempit̄nā beati
tudinē p̄ducat. **Vñ** ad **Rō. viij.** **Dī**
ligētib⁹ deū oia coopant in bonū:
his q̄ sm̄ p̄positū v̄cati sunt sc̄i.
Collect. **Et qm̄** ōposita iuxta
se posita magis eluce

scant. **I**berico post q̄ dixit de b̄tū
d̄me iustiviri: o se q̄t enarrat in fe
licitate impioꝝ ad finē q̄ p̄t̄m eo
eū sp̄nat q̄z pena coḡscit. **Vñ** dic̄.

Non sic im̄ **Iero.** Id q̄d secūdo
p̄ij nō sic. **Iero.** d̄i: nō sic: hoc
ī hebreis volumib⁹ nō habet: s̄ nec
in ipsis. **lx̄. it̄p̄tib⁹.** Raz exēpla
Origēsi cesariēse biblioteca legēs
tū semel repp̄e. **Cassi.** Ac si di
ri scrip̄tū.

erit sic impi⁹ vt sup̄i⁹ dixit de viro
iusto: s̄ sunt tā **Glo.** q̄ cedūt
q̄ puluis. **Glo.** p̄i⁹ sug
gestiōibus non h̄ntes h̄uorez gr̄e
quē p̄icit vent⁹ ī sup̄bia q̄ vento
opaf. q̄ petit alta et inflat: a facie
terre: a presentia vite eterne.

Cas. Homo enīz terren⁹ q̄n̄ in
stat seductorio vento sup̄
bie de soliditate terre v̄uentū q̄n̄
puluis abijct̄. q̄ sua leuitate ad
firmamētū mādatoꝝ dei se t̄nē nō
pot̄. **Iero.** Qui nō mcōgrue pul
it.

Iero. veri opaf. q̄ q̄cūq̄
illū aura t̄ptatōis diabolice traxerit
illuc errore p̄duc̄t nihil h̄z soli
dū: s̄ q̄d h̄z. **Rico.** Vñ de fo
ad penā h̄z. **Rico.** uca culpe
deijct̄ in foueā gelēne. p̄t̄ q̄d sub
dit. **Ar̄o** nō resurgūt impi⁹ viz in
fideles ydolatre: in iudicio.

Cas. Rā si ad iudiciū resurgē
est p̄ suis factis quēpia; rebbē rōez.
merito illi dicunt̄ in iudicio nō resurgē
q̄s iam coḡscit̄ diuina s̄mā d̄anasse: sic **Jo. iij.** **Dicit̄**
Qui nō credit̄ iā iudicat⁹ est.

Aug⁹. Resurgēt quidē impi⁹:
s̄ nō vt iudicent̄. q̄ iā

certissimis penis destimati sūt. nēq̄
p̄t̄ores: a falsi xp̄iani q̄ verb̄ ofiten
tes d̄ū: factis at̄ negāt. hi at̄ nō re
surgēt ī oculo iustorū: vt iudicent̄
s̄ forte vt iudicent̄. **Item Iero.**

Rico. Dic̄ oculū debet scribi p̄
one **Iero.** accepta imēdiatē ab he
braica veritate habet ī ogregatōe
iustorū. **Ista** at̄ ogregatio ē in b̄tū
tudine celestis: s̄m q̄ d̄i in p̄s. **lxvi.**
P̄ncipes p̄forū ogregati sūt cū d̄o
abra.

Hugo. duplex ordo ho
hā. **Hugo.** minū futur⁹ est
ī iudicio. videlz elcōꝝ: a reproboꝝ
Alij iudicabūt a nō iudicabūtur.
vt apli a aplici viri: q̄ non solū le
galia p̄cepta suauerūt: s̄ etiā cōfi
lia euāgelica impleuerūt de quib⁹
d̄ns dic̄ in euāgelio **Mat. xix.** Vos
q̄ reliq̄stis oia a secuti estis me: cur
sederit filius hois ī sede maiestatis
sue sedebitis a vos sup̄. **xij.** thronos
iudicātes. **xij.** trib⁹ isrl̄. Alij iudica
būtur a saluabunt̄ vt mediocriter
boni q̄ vite maculas lacrimis terseūt

Vel p̄cedētia delicta eis deleuerūt
quib⁹ iudex remēs ī dext̄a ostitēti
bus dicet. **Esuriui** a debistis m̄ mā
ducare: a ceta q̄ ibidē sequūt̄. Alij
iudicabūtur a d̄anabunt̄ vt mali
xp̄iani q̄ p̄t̄a sua nec lacrimis terse
rūt: nec elemosinis redemerūt. Alij
nec iudicabūt nec iudicabūtur sed
d̄anabūtur: vt increduli a hi in iu
dicio nō resurgūt. q̄ in sua infideli
tate d̄anati sunt vt d̄icū ē **Ide glō.**

Ratio p̄didit̄ redditur cū dicit̄.
Rico. Om̄ia nouit d̄ns vi
am p̄t̄orū a p̄ocessum

Rico. Om̄ia nouit d̄ns vi
am p̄t̄orū a p̄ocessum

eorum p[ro]viam p[ro]p[ri]is vite: noluit noti-
cia approbato[rum]. **It**o s[ecundu]m d[omi]n[u]m **L**a i[n]te-
r ip[s]o[rum] p[ro]hibet. **I**tem eor[um] p[ro]viam p[ro]
sentis vite i[n] morte emiat ad d[omi]n[us] a[n]-
tionem aie filia corp[or]is emiabit i[n] fu-
turo iudicio. **E**t sic o[mn]i[n]o p[ro]hibet p[ro]
si absq[ue] aliq[ua] spe redeu[n]di. **I**te **J**ero[so]l[imitanus].
Aug[ustinus]. Cassi. **Collec.** Annuat
a **H**ugo. **Collec.** nob[is] om-
ni[m]o potes de[us] vt b[e]n[e]d[i]c[t]i me; v[er]o iust[us]
se[m]p[er] mur: vt ligno vite opemur: vt
no[n] sim[us] i[m]p[er]ij ne opemur pulueri
n[on] sim[us] p[ro]p[ri]os ne p[ro]p[ri]am[us] s[ed] p[ro] obf-
nantia[m] m[er]ito[rum] d[omi]n[us] cog[no]scamur a
d[omi]no q[ui]n[on] i[n] o[m]n[i]a i[n]te[n]sio[n]e iust[us] re-
surgere valeamus p[ro] christum domi-
n[u]m nostrum. Amen.

Quare fremu-
erunt gentes. **I**ste p[ro]p[ter] duo-
bus modis exponit. s[ed]
ad t[er]t[er]et allegorice. **A**d t[er]t[er]et at ex-
ponit a iudeis duob[us] modis. **Q**ui
d[omi]n[u]s em[er]it dicit q[uo]d iste p[ro]p[ter] p[ro]p[ter]
d[omi]n[u]s p[ro]p[ter] et exponit de illis q[ui] redie-
runt a captiuitate babilonis. **A**li
v[er]o dicit istu[m] **R**ico vt hebrei
p[ro]p[ter] esse p[ro]p[ter]. **R**ico modern[us]
q[uo]d **D**auid fecit h[uius] p[ro]p[ter] laudando de-
um de victoria habita de philiste-
is q[ui] ascende[n]t ad pugna[m] co[n]tra eu[m]:
q[ui] audierunt eum fuisse iunctu[m] pu-
blice sup[er] totu[m] p[ro]p[ter] i[er]u[s]al[em]: vt habet
ij. r[egum]. v. Quauis em[er] p[ro]p[ter] fuisse iun-
ctus i[n] domo p[ro]p[ter] sui p[ro]p[ter] samueles vt
habet ij. r[egum]. xvi. hoc t[ame]n fuit secretu[m].
Et postea sup[er] tribu[m] iuda solaz: vt
h[ab]et ij. r[egum]. ij. **T**u postea fuit iunct[us]
p[ro]p[ter] publice sup[er] totu[m] p[ro]p[ter] i[er]u[s]al[em] q[ui] a phi-
l[istin]is audito ascende[n]t vt destrueret

regnu[m] ei[us]. **E**t s[ecundu]m istu[m] i[n]tellectu[m] expo-
nunt hebrei moderni istu[m] p[ro]p[ter] d[omi]n[u]m
dicen-
tes. **Q**uare fremuerunt gentes **I**u-
philistei. q[uo]d o[mn]es q[ui] n[on] erant de g[en]te iu-
deoru[m] vocabant[ur] g[en]tes siue g[en]tiles
La p[ro]p[ter] i[er]u[s]al[em] diuersaru[m] ciuitatu[m] i[n] fra-
philistin[um] ex[er]citu[m] **L**editati fuit ia-
mia. **I**ntende[n]s em[er] destrue[n]s regnu[m]
Dauid: s[ed] frustrati fuerunt ab i[n]te[n]ti-
one sua. **L**a s[ecundu]m t[er]t[er]et reges f[er]re **L**a
q[ui]n[on]q[ue] philistin[orum] satrape **L**a p[ro]p[ter] i[n]ci-
pes **I**q[ui] sub eis regebant p[ro]p[ter] i[n]ci-
nerunt i[n] vnu[m] adu[er]sus d[omi]n[u]m: a aduer-
sus x[ristu]m ei[us]. **I**u **D**auid q[ui] erat v[er]u[m] d[omi]n[u]s
i[n] reg[no] ex ordiat[ur] d[omi]n[u]s diuina. **E**t p[ro]p[ter] hec
expositio **C**as. Allegorice at ex
tralis. **C**as ponit i[n] d[omi]n[u]s p[ro]p[ter] de
de x[risto]: vt apparet manifeste **A**ct.
iij. c. vbi d[icitu]r q[uo]d ap[osto]li repleti sp[iritu] s[an]cto
dixerunt. **D**ne q[ui] fecisti celu[m] a terraz
mare a oia q[ui] i[n] eis fuit q[ui] sp[iritu] s[an]cto per-
os **D**auid p[ro]p[ter] n[ost]ri dixisti **Q**uare fre-
muerunt gentes. **V**n apparet q[uo]d **D**a-
uid e[st] auctor h[uius] p[ro]p[ter]. **I**te **A**po[calypsis]. ad
Heb[reos]. p[ro]p[ter] illud q[uo]d d[icitu]r i[n] hoc p[ro]p[ter] pro-
bat x[ristu]m maiore esse angel[us]: dicit[ur]
Ad que[m] em[er] angeloz aliquid dicit de-
us: **L**ili[us] meus es tu: ego h[odie] ge-
nui te. **P**robatio at no[n] valet ex se
su m[is]tico: s[ed] t[ame]n ex t[er]ali s[ecundu]m q[uo]d dicit
Aug[ustinus]. co[n]tra **V**nic[er]u[m] donatista[m]. **E**t i[ost]o
s[ecundu]m **A**po[calypsis]. q[ui] sciuit vet[us] testam[en]tu[m]
p[er] eruditio[n]e[m] **S**amatiel. a p[ro]p[ter] d[omi]n[u]s p[ro]
illuminatio[n]e[m] sp[iritu] s[an]cto: op[er]at[ur] d[omi]n[u]s q[uo]d
p[ro]p[ter] iste d[omi]n[u]s **H**ugo **C**ui talis p[ro]
de x[risto]. **H**ugo **C**ui talis p[ro]
p[ro]p[ter] **D**auid. **C**ui[us] sensus tal[is] est. p[ro]
iste attribuit **C**as. **N**az sic me
Dauid. a x[risto]. **C**as. p[ro]p[ter] hebre-
oz no[m]i[n]e[m] trad[er]e maluerunt **D**auid
b v

intēptat manu fortis siue deſide
rabilis: q̄ nulli p̄t apti⁹ cōuenire
q̄ oipotenti xp̄o q̄ ē veracis fortissi
mus deſellās aereas ptātes et ſū
mo deſiderio reſtend⁹. Quapropt
Dauid h̄c intelligēd⁹ est dñs xp̄s
de cui⁹ paſſiōe a regno loquit h̄c
ap̄te **Collector** Quā expoſi
ta. **Collector** tionē cōtinu
ant fere oēs doctores **Jero. Aug⁹.**

Caſſio. Nic. Prop̄ha igi⁹ pre
a **Nico. Nic.** auct⁹ in spū mali
ciā p̄ſecutor xp̄i cū admiratōe in
terrogat: dicens.

Quare **Vare** **Aug⁹** **fremuerūt**
frustra. **Aug⁹** more ferax: ſi
cut faciūt illi q̄ v̄mo vel furore poſt
poſita rōe **Glo** **gētes** **Aug⁹**
ſuccēſi ſūt. **Glo** **gētes** **Aug⁹**
Pilat⁹ a ſui milites xp̄m crucifigē
tes. **La ppli** **Aug⁹** **meditati ſunt**
iamā **Aug⁹** q̄ crederūt ſamā xp̄i per
ipſius moitē ceſſare a regnū ei⁹ de
ſtrūē: cū tñ p hoc fuit magis exal
tatū a dedaratū Vñ poſt reſurrecti
onē ſuā dic **Mat. vi. Data** ē mi
hi oīs ptās i celo a i terra. Deiq̄
deſcribit p̄ſecūō xp̄i a iudeis facta
a gētib⁹ magis in ſp̄ali cū ſubdiē

Et ſtiterūt reges tre **Aug⁹** **Derodes**
q̄ occidit inoētēs **Et alter Derodes**
q̄ vocat rex galilee **Mat. vi. Et p̄ti**
us pilat⁹ q̄ tenebat p̄ tūc i iudea lo
cuz impatoris **Vñ Cēturio** ſub eo
cōſtitut⁹ vōt regul⁹ **Jo. iiii. La p̄nci**
pes **Aug⁹** **ſacerdotū** **cōuenē**
rūt in vnū **Aug⁹** **in vnā p̄uā** **volūtate**
ad tractandū de moite xp̄i: vt exp̄s
ſe dicūt q̄ttuor euāgeſtē **La dñs**

dñm **Aug⁹** **p̄tem** **La adūſus xp̄m ei⁹**
a filiū dñm xp̄m i lege p̄miſſuz: q̄
q̄ otradicit filio: otradicit p̄i quī
miſit **Jero.** Quattuor p̄cedentes
illū. **Jero.** v̄ſus ſunt ap̄be āmi
rātis q̄re hūana temeritas aduer
ſus filiū dei **Caſ.** Verba dñi q̄
oſurrexit. **Caſ.** ſequūtur ſunt
dementiū in deorum: dicientū.

Hugo **Aug⁹** **ſc̄ptam⁹ v̄i cla**
a p̄hibitōes a p̄ce
pta **Leoz** **Aug⁹** **ap̄loz** **La p̄nci**
mus a nobis iugū ipſorum.

Caſ. Ac ſi dicāt. dem⁹ opaz vt
natur nobis xp̄iana religio.

Hugo Poſtea ponit dupli
cem penā q̄ ſequit ex
his duob⁹. **Vñ** ap̄ba de nūo ſubiū
git. **Aug⁹** **abit i celis** **Aug⁹** **i ſc̄s aia**
bus: videlz **Aug⁹** **p̄** **iridebit eos**
q̄d impletū est q̄n xp̄us p̄ntib⁹ au
ſtobib⁹ a neſcientib⁹ reſurrexit **La**
dñs ſubſānabit eos. **Doc** etiam
impletū est q̄n p̄ rōanos deſtrūcti
ſunt a v̄biti atz in ſuitutē diſp̄ſi.

Caſ. Iridebit et ſubſānabit
eos a his filia ex n̄o v̄ſu
accipiēda ſunt. **Aug⁹** **Vñ** **q̄n** **vene**
rit iudicare mundū **Loquitur** **ad eos**
in ira ſua: et in furore ſuo cōturba
bit **Nico.** Ira a furor nō h̄nt i
eos **Nico.** de o locuz ap̄rie: ſi ſi
gnificāt acerbitatē v̄m̄dicte quā ſe
cit de⁹ de p̄ſeq̄ntib⁹ xp̄m: vt diduz
eſt. **Et** ſic de⁹ ad modū irati v̄l fure
tis ſe habuit i ipſis v̄m̄dicato.

Caſſi. Merito q̄ furor a ira d̄z
q̄n oia p̄dōrib⁹ obſtima
tis ſuis meritis apta red dunt. **Se**

quif vix xpi: dicetis. **E**go aut
 cui? disciplina iudei repaleuit **C**o
 stituit? suz rex ab eo. **V**a deo patre
Sup syon monte scm ei? **I**n super
 ecciam qua monte appellat ppter
 eminentia honoris a firmitate fidei
Syon hebreia lingua di? speculatio
 q? opeteter aptat eccie: qm pmissi
 ones dñi mentis puidetia otuatur:
 sup qua reuera xpus e rex: qm ab
 ipso regit atz disponit. **P**dicans p
 ceptu ei? **H**oc est doctrina euagelij
Ite Jero. **H**ugo **D**eim xps de
 a **Aug**? **H**ugo clarat suam
 eterna gnatoez qua hz a pte: dicet
Domin? **I**p? **D**ixit ad me filius
 me? es tu. **H**oc etiā legie dixisse vōli
 ter de filio i baptismo **M**ath. iij. a
 m trāfiguratoe **M**at. xvij. **E**go ho
 die genui te **C**as **H**odie enim
 a? efnalē. **C**as apd dū nll o
 imtio icapit: nullo fine ocludit. **N**ō
 em est ibi: neg fuit: neg erit. **S**p
 māet: sp est. **E**t quicq? dixeris illi
 est hodie: sic Apo? ad **H**eb. xij. ait
Jesus xpus heri a hodie a i eternū
Lgenui te **I**lmē de lumie: omps ex
 oi potēte: de? ver? d? deo vero. de quo
 ad **H**eb. v. scribēs. ait. **S**p lēdor glie
 a figura sube ei?. **H**oc fides catholi
 ca: hoc samitas mētis itelligat: vt
 vmgēit? fili? a pte nec natura nec
 tpe nec ptāte debeat separi. **I**dem
Aug? **S**e **Aug**? **V**ox dei p? is
 quitur. **Aug**? **A**d filiū virgi
 nis icarnatū. **P**ostula a me a da
 bo tibi gētes. **V**t noi xpiano copu
 lent atz ita a morte redimātur a pos
 sideaatur a deo **V**n fudie. **L**in heredi
 tate tuā. **Q**ua postulaueras ad e o

tu; salute: a q tibi fructificat spiri
 tua. **J**ero **A**esi dicat: duz iudei
 lia. **J**ero noluerit te reape oēs
 gētes tibi veniet i hereditate. **L**a pos
 sessionem tuā terminos terre. **I**
Rico **Q**uia tpe aploū fides
 xpi diuulgata ē p vni
 uersuz mūdū: fm q? p dicitū fuit in
 ps. xvij. **I**n oēs terrā exiuit sonus
 eo. **C**as **C**ū em dicit: dabo tibi
 eū. **C**as in possessionez emios
 fre: hoc natura hūanitatē xpi acce
 pit qd ipse i sua natuā dīma sp pos
 sedit. **L** Reges eos. **I**lli em regunt
 q? ad salutis dona pueniūt. **L**in vir
 ga fer. **R**ico **P**er hoc designat
 rea. **R**ico ptās xpi insupa
 bilis a efna: fm q? p dicitū fuerat
Daniel. vij. **A**spicebā in visioe no
 ctis a ecce i nubib? celi qsi fili? hois
 reiebat: a vsq? ad ātiquū diez pue
 nit a dedit ei ptāte: honorem: a re
 gnū. **E**t subdit. **P**tās ei? ptās etre
 ra q? nō auferet a regnū qd nō cor
 rūpetur. **L**a tanq? vas figuli cōfrin
 ges e. **Aug**? **V** cōteres i eis hoc
 os. **Aug**? **E**st i pctorib? terre
 nas cupiditates: a veteris hois lu
 tulēta negocia a quicq? de peccati
 limo otea. **J**ero **C**hristus ē figu
 atū est. **J**ero **C**hristus. a hō ē vas
 qd cōfringit hic i pma: vel i die iu
 dicij in igne. **D**eim ppha hortat oēs
 ad oledientia a futiū dei: dicens.
Aug? **L** **E**t nūc. **I**ā vos in oua
 ti cōtritis i vob lutijs cu
 piditatib? q? ad pteritā vitā pūnet
 facti estis. **L** Reges. **I**ā valētis regē
 quicq? i vobis fuile atz testiale ē.
 a nō qsi aerez cedētis: s? castigātes
 b. ij.

vestra corpora a futuris subiicietis.

Glo **I**ntelligite ista p̄dicta
et si p̄ vos non sufficitis
erudimini ab alijs q̄ indicatis ter
ram. et tremitate in vob. Et vt oib⁹
tolleret elatōez q̄s reges appellat
subiūgit d̄nter. **S**eruite d̄no in ti
more. **Vñ Bern.** Serui
filiati. **Rico** am⁹ i caritate il
la q̄ timorē pellit: labores nō sentit:
merita nō intuet: p̄mū nō req̄rit:
a plus oibus v̄iget. Nullus terroz
sic sollicitat: nulla p̄mia sic iūtant:
nulla iusticia sic erigit. Et ne futi
um ei⁹ durissimū aut tristissimū
forte putare ē: subiūxit. La exultate
ei⁹ p̄ cordis deuotōez a eleuatōez i
deuz. **D**icit em̄ exultatio q̄si ē salta
tio [cū tremore]. **D**oc addit ne di
cta exultatio in dissolutōez vertat
sic faciūt dissolute i eccl̄a cantātes:
cū tñ ois cant⁹ eccl̄eastic⁹ ad exci
tandā deuotionē fidelū ord̄inet.

Aug⁹ Etiam sic p̄t accipi. **E**t
nūc reges intelligite. et
etiā nūc me rege constituto nolite
tristes esse reges ēre: q̄si v̄strū bo
nuz vob ablatū sit: s̄ intelligite poti
us: a erudimi. vos h̄re sup̄iorē iu
dicē oia clare videntē. **I**d em̄ vobis
expedit vt sub illo sitis a q̄ a itelle
ctus a eruditiō vobis dat. Etia vob
bis expedit vt nō temē d̄nem: sed
d̄no oim̄ futiatis: a exultetis in b̄ti
tudie certissima a sincerissima cau
ti: a circūspiciētis ne ab ea p̄ sup
biā decidatis. **O**pretēdite disci
pli

Rico a subiicite vos h̄i
nā. **Rico** liter discipline xp̄i
ane. **N**e q̄n irascat d̄ns. si nō appre

hēbatis ei⁹ disciplinā. **L**a p̄ oseq̄s
peatis de via iusta. **L**a via verita
tis dedi. **Cas** Vel peatis a cele
nādo.

Cas Si rege xp̄o q̄ est
via recte ābulanciū: dux ad vitaz
euntiu: iter ad b̄titudinē: festinan
tuz: sicut ipse dicit in euāgelio. Ego
sum via: veritas: a vita. **V**iā p̄ter
icariatōez: p̄ quam to mis vinēdi
p̄ter exemplū. veritas p̄ter iudici
um. vita p̄p̄ deitatez. Et q̄ ab dedi
natōem vie veritatis sequit̄ diuina
punitio. **I**d subdit. **O** Vm exar
serit i breui ira ei⁹. **L**a cū de creuerit
vindcām inferre q̄ impijs a p̄dōri
bus p̄pa. **L**i breui ira. **h**o
ratur.

Iero est in exitu vni
uscuiusq̄ h̄ois: vel i die iudicij vt
est illud. **C**uz em̄ dixerint homies
pax a securitas: tūc veniet eis repē
tinus in. **Glo** **M**odo de⁹ nō ar
terit⁹. **Glo** det cū castigat
vt p̄. s̄ i futuro ardebit. q̄ nil pa
ciētie ei⁹ ampli⁹ erit. **L**i oēs. **J**erūt
l̄q̄ ohibūt.

Rico Quī modo in
in eo. **Rico** afflictioe posi
ti non frangūt̄ur ipaciā seu despa
tione: s̄ fiducialiter expēdāt remu
nerationē vi
te future. **Colle** **M**odo dūz
districi iu
dicis ira differet: a p̄dōr in desideri
is aie sue laudat̄ dū iustus tribula
tiones a angustias sustinet: q̄ ma
loz pena: q̄ iustozū gloria sit non
apparet. **V**inc est q̄ **J**oh. ap̄tus
ait. **C**arissimi: nūc filij dei sumus
a nondū apparuit q̄b erim⁹. **S**cim⁹
qm̄ cum apparuerit filius ei erim⁹:
qm̄ videbim⁹ eū sicuti est. **T**ūc p̄fe
ctō apparebit q̄ fallax hui⁹ mūdi

fiducia extiterit: q̄ transitoria vi-
ta: q̄ brevis gloria: q̄ praua volu-
ptas: q̄ falsa p̄spitas: a q̄ cito trā-
sint q̄c̄qd̄ hic carū et p̄ciosū fuerit.
Ergo infelices q̄ in talib⁹ cōfisi sūt
si beati omnes q̄ cōfidūt in eo q̄ est
benedais in secula seculorū. **Amē.**

Domine quid
multipli. Titul⁹ hui⁹
psalmi talis est: psal.

Dauid cū fugēt a facie Absalon fi-
lij **Cas** **Legit. ij. R. xv. q. Ab**
salon dū p̄ter suū da-
uid crudeliter inseqrēt: mule impe-
tu p̄duct⁹ in densā quercū ramis
eius comā nectētib⁹: in aeris subli-
mitate suspensus est. **Prefigurās**
Judā traditorē dñi qui inodat⁹ la-
queo vitā **Aug** hui⁹ histoie
finit.

Aug alludit titul⁹
de q̄ tñ non agit p̄s. sed de signato
historie et de passiōe a resurrectione
xp̄i. qd̄ maxime ptz in eo qd̄ in eo
de; dicit. Ego dormiui a somnu; ce-
pi: a exurrexi. Dauid em̄ xp̄s intel-
ligit: vt in titulo p̄cedētis p̄s. dictū
est. Et Absalon filij Dauid Judas
intelligit quē xp̄us cū alijs apl̄is
filiū in euāgelio vocat: dicens. Nō
possunt filij sp̄si ieiunare q̄ diu cū
illis est sponsus. **A** q̄ Judas xp̄s fu-
git: qñ illo ascendēte ad scribas et
phariseos cū alijs apl̄is in mōte;
seces **Cas** Et sic Dauid suspēso
fit.

Cas Absalon filio suo in
pace reguit: sic a suspēso Judas xp̄s
in gloria surrexit. Hoc igit̄ intelli-
gēs Et dras p̄ph̄a. s̄. in facto p̄dicto
significari mysteri; passiōis et re-

surrectionis Iesu xp̄i et quib⁹ agit
p̄s. verba p̄dicti tituli posuit de hi-
storia. Cui⁹ tituli sensus est talis.
Psal. iste attribuit Dauid et xp̄o q̄
hic loquit. **Ps.** inq̄t agēs de eo qd̄
figū; est: cū fugēt Dauid a facie
Absalon filij sui et de passiōe et re-
surrectione Iesu xp̄i q̄ i illa historia
figū; **Cassi** Testate at regum
sunt.

Cassi historia psal. iste
quingentesimo actu posterior ē: qm̄
post culpas adulteri; et homicidij
Vrie noscīt Dauid p̄secutio ab Ab-
salon filio stigisse. s̄ p̄ virtute sua
hic p̄s. op̄tētū nūo p̄bat aptat⁹.
tenē em̄ terciū locū; oportuerat: q̄
a sancte trinitatis potētā; a tridu-
ane i se resurrectionis mysteria conti-
ne

Collec Et q̄ s̄m Augus-
bat. **Collec** iste p̄s. p̄t accipi
vt sit vox xp̄i p̄ se a p̄ suis mēbris
cūctis viz fidelib⁹ in quāq; angu-
stia stitūtis **Loquit** ḡ ap̄ d̄ p̄ph̄az
simul ecclesia a xp̄us caput ei⁹ in
p̄cellas p̄secutionū stituta p̄vni-
uersū; orbē terrarū; a dicat.

Domine de⁹ p̄. **L**iquid multipli
cati sunt q̄ tribulāt me.

Cassi Secūdi p̄s. hoc q̄si s̄le
m̄tiū videt. s̄ illa m̄tro-
gatio icrepātis ē. hic at̄ amirat̄ cō-
tra se p̄p̄os excitatos q̄ ad eos co-
gnoscat̄ velle saluādos: sic i. xxxiij
p̄s. dicitur est. Retribuebāt in ma-
la p̄ bonis. **L** multi in surgūt adūsuz
me. In tñ multi fuerūt vt etiā de
nūo discipulorū traditor Judas il-
lis fuerat cōgregat⁹. **De Aug**

Hugo Falsi testes ex iudicis
surreperūt in xp̄m vt
b. iij.

eū; mochi tradere: sic ipse in alio
psalmo dicit. Insupererūt in me
testes inq̄. **M**ulti dicit aīe mee
non est salus: ipsi in deo eius. Vt
Matth. xx. vij. p̄ncipes iudeorū dixē
runt. Alios saluos fecit: seipm nō
pōt saluū facere. Itē Aug. 9. a Cas.

HUGO Etia. Multi dicunt aīe
mee pōt intelligi d fer
uenti tēptatōe demonū qui p suas
noxias suggestiones reddūt hoīez
pusillanimē a q̄si despātū in feuo
re temptatōis. a dicūt i cogitatōe
nō est salus: ipsi i deo ei: eo q̄ nō
pōt sup̄are temptatōes. sicut in be
ato **Benedicto** otigit: q̄ in tm̄ fuit
veratus carnis temptatione ex me
moria asp̄cis cuiusdā mulieris q̄
delibabat ex eremo redire ad secu
lum. Sequit̄ vox hūane nature
xp̄i loq̄ntis ad suam diuinitatē: a
oñdit tria p̄ q̄ de p̄ adiuuat suuz
filiū incarnatū. Primuz fuit v̄rgo
diuine nature. cum hūana: aīe dīe.
GV autē dñe qui es verbū p̄ris
oīpōctis. **L**usceptor me es. **I**q̄ me
naturā. s. hūanā indūisti nascēdo.
Naz hūane nature susceptio ē ve
bi dī incarnatione. Itē Aug. 9. a Cas
sio. **A**c si dicat v̄misti diuinitatē hu
manitati. **S**ecūduz fuit leticia qua
xp̄us hō letat̄ in deum. v̄nde subdit
Gloria mea. **T**ercū fuit o tēpla
tio q̄ oīnue fruebat̄. v̄n dicit. **L**et
exaltans ca. **A**ug. 9. v̄ mēte; me
put meū. **A**ug. am hūana; z
q̄ caput aīe nō absurde appellat̄: q̄
ita inl̄xit excellenti sup̄eminente
v̄bi hoīem suscipiētis vt tāta pas
sionis hūilitate nō deponeret̄.

Cas. **V**oce mea ad dñm da
maui. **I**dicēs: p̄ clarifica
filiū tuū. **L**a exaudiuit me. **I**sicut p̄
in euangelio dicit. **E**t clarificauit et
iterū clarificabo. **E**t addidit. **L**de mō
te s̄cto suo. **I** v̄ de diuinitatis excel
lentissima hūmitate: hoc est de iusti
tia sua: sic ali⁹ ps̄. dīe. **I**usticia tua
sicut mōtes dī. **E**quū em̄ fuerat vt
natura hūanitatē assump̄te q̄ in
terris singulare paciētē monstra
uit exempluz: accipet in celis crea
turaū oīm principatuz. **I**Di etiā
duo versus sunt vox ecclesie in p̄so
na suoz fidelis. **A**ug. **L**Tu at̄ dñe
um: dicentis. **A**ug. **L**usceptor
meus es. **I**n xp̄o q̄ nos in celestib⁹
sedere facit. v̄ faciet vna aīe illo. p̄ce
dente em̄ capite cetera mēbra conse
quūtur. **G**loria mea. **L**ai⁹ gratia
a misericordia talis fuz. **L**a exaltās
caput meū. **I**videlz xp̄m q̄ ascēdit
in celū. q̄ caput mulieris vir: a ca
put viri xp̄us est. **V**el caput meū
v̄ vniuscuiusq̄ nostrū sp̄m vel mē
tem q̄ est caput aīe. **E**xaltat̄ autē z
mens aīe iam dici pōt. mēte fuio
legi dī vt cetera hoīs p̄tā s̄bdanē
cū iam carnis resurrectione ab sorte
tur mors in victoria. **V**oce mea
q̄ est intima cordis deuotio. **L**ad do
minū clamaui. **S**i aliene cogitacō
nes ab affectu orātis incurrāt nō
dū dici pōt: voce mea ad dñm clama
ui. **R**eq̄ hoc recte b̄: nisi cum sola
anima nihil carnaliū intentionuz
in oratione attrahens. loquit̄ dño
v̄bi solus audit. **L**a exaudiuit me
de monte sancto suo. **I** v̄ illa iusti
cia sua q̄ liberanē electi eius et p̄se

tutores eorum puniuntur. Sequitur
 vox christi. **HUGO** s. s. v. d.
 dicentis. **HUGO** [60]
 qui volūtate sustinuit mortem. **D**o-
 miui. **I**n passioni me sponte exposui
 a deo. **L**oporatus sum. **T**ransla-
 tio romana habet: a somnuz cepi
 et mors sub. **Cassi.** Nam sopor
 secuta est. **Cassi.** ratio ista fu-
 it sacri corporis beata dormitatio. **L**et
 exurrexi. **q**uod caro mortalitate depo-
 sita immortalitate sumpsit a gloria
 sempiterna. **S**ed quare exurrexit
 euidenter ostendit: dicens. **L**et do-
 minus suscepit me. **N**atura enim
 humanitatis per se et propria virtute
 non potuisset resurgere: nisi eam di-
 uina omnipotentia suscepisset: sic ipse
 dicit. **P**otestatem habeo ponendi
 animam meam et iterum sumendi eam.
hugo **D**icat populus dei etiam il-
 lud **E**go dormiui piger
 ad bonum opus. a somnuz cepi in de-
 lectione peccati. a exurrexi a mor-
 te peccati. quia dominus suscepit me
 de peccatoribus per suam gratiam.
Sequitur vox christi. **N**on timebo
 milia populi. **J**udaica. **C**ircūdantis
 me. **I**n passione mea. **L**exurge dñe.
 a fac me. **Augusti.** **M**os est
 exurgere. **A**ugustinus. diuinarum
 scripturarum persone dei attribuere
 quod in nobis facit. **V**nde est illud
An experimentum queritis eius
 qui in me loquitur christus? **N**on enim
 ait quo iudicio loquor: sed profus
 ipsam locutionem illi tribuit cuius
 munere loquebatur. **S**aluum me
 fac deus meus. **I**n per gloriam resur-
 rectionis. **H**abet enim vnusquisque

temptationes quibus circūalla-
 tus dicere potest: non timebo milia
 populi circūdantis me. **Q**uoniam
 tu percussisti. **I**n partibus secundum mor-
 tem prophetie. quod ea que ventura pro-
 phetantur secundum tempus futura sunt:
 secundum scientiam vero prophetantur: iam
 pro factis habenda sunt. **O**mnes ad-
 uersantes mihi sine causa dentes
 peccatorum contriuiisti. **H**oc secundum
Augustinum sic legitur. **D**entes et
 maledicta verba. **L** peccatorum. **V**nde
 licet principum iudeorum dilaceran-
 tium maledictis filium dei contriui-
 sti. **Q**uasi in irruum et in puluerem
 perduxisti. **Q**uoniam tu percussisti
 omnes aduersantes mihi sine cau-
 sa. **S**icut in alio psalmo dicit. **P**rin-
 cipes persecuti sunt me gratis. **R**ecte
 etiam in predestinatione dicit de di-
 abolo a angelis eius: percussisti om-
 nes aduersantes mihi sine causa.
 quoniam ipsi demones non solum
 in totum christi corpus: sed etiam in
 singulos quosque priuim seruiunt
Lentes peccatorum contriuiisti. **H**abet
 vnusquisque maledictis sibi.
 habet etiam vitiorum auctores co-
 nantes eum a christi corpore preci-
 dere. **S**ed **O**mnis est salus. **I**n do-
 mini est nos saluos facere de morte
 peccati. **hugo** a hoc dicit pro-
 pheta ad homines. **D**emum conuertit sermonem ad de-
 um mutando personam: a hoc per
 figuram que vocatur methaphorism.
Vnde subdit. **L**et super populum tuum
 benedictio tua. **J**eroni. **P**opulo
 benedictionem in fundit transmittit
 b. iij.

tens eis spiritum sanctum. vel in futuro quando diciturus erit. Venite benedicti patris mei percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi. Ad quod nos perducatur dominus noster Iesus christus qui est benedictus in secula seculorum. Amen.

Quoniam iuocarem. Hinc psalmo preponitur titulus talis in fine psalmi cantici da. **Nico**. Ad litteram psalmus est sonus vel modulatio perueniens ex organo. Et canticum dicitur sonus humane vocis. Vnde psalmi cantici dicitur modulatio organi cum humana voce sequente quam instrumentum precedente a voce sequente laudat deus. sicut in plerisque ecclesiis fit tempore laudum. **Glo**. Sed spiritualiter etiam loquendo psalmus significat bonam operationem. a canticum letitiam mentis habitam de eternis: ut dictum est in prologo patris compilationis. Per hoc enim quod dicitur in fine: significat hic a in consequentibus titulus christus qui est finis summus in presenti ad iusticiam et in futuro ad coronam. Vnde sensus predicti tituli talis est. Psalmus iste qui dicitur in psalmo quod monet ad bene operandum est psalmi cantici dicitur bonam nostram operationem fieri in mentis letitia habitam de eternis dirigens nos in finem. et in christum ad quem tendimus. Qui quidem psalmus est dauid prophete vel alicuius perfecti monentis ut vana seculi deserant atque dicentis. **Q**uoniam iuocare. Item dicitur oratio

Aug exaudiuit me deus in iusticia mea. **Post** quod indicauit hominibus se esse exauditum: deinde qua si iam habes deum in corde familiariter ei ex dilectione loquitur: dicens **In** tribulatione dilatasti mihi. **Ab** angustiis tristitie in latitudine gaudij de **Glo**. Quod gaudium duxisti me est de pura conscientia a de se. **Iero**. Et licet mihi vite eterne. **In** tribulatione auxilium tuleris: tamen ego misericordia semper indigeo. **Vnde** subdit. **Miserere** mei a exaudi orationem meam. **Contra** miserias huius vite ut incepta tua perficiam. **Collect.** Iustus hoc appetit ut in omni quod dicitur aut agitur non solum suum profectum: sed etiam proximo rum edificationem querat. Vnde apte subiungitur. **Et** filij hominum. **De** his prauorum parentum. **vsq**ue quo. **Et** quod dicitur eritis graui cor. **Et** quod dicitur erit cor vestrum sarcina peccatorum a pondere iniquitatis grauatum: sicut de pharaone legitur. **In** grauatum est cor pharaonis. **Aug** **vt** quid dicitur **ligitis vanitatem**. **Et** quid vultis esse beati de terrenis: ut quid temporalium rerum amore detinemini. **Hugo** **et** queritis mendacium. **Temporalia** que dicuntur mendacium. quia promittunt securitatem a solvunt timorem: promittunt satietatem et solvunt esuriam. quia **Ecce**. **et** dicitur. **Auarus** non implebitur pecunia. **Sic**que amatores suos decipiunt.

in eo significat

Aug⁹ **Et** scitote quoniam
 mirificauit & mirabilez
 ostendit dñs. pater sanctū suū
 & filiū suū dñm chrištū resuscitan
 do a ad dexteram suaz collocando
 ab quē vos qui estis graui corde de
 betis conuerti ab amore mundi. **Et**
 p eū dñs exaudiet me. orantez p
reque eterna cōsequēda. cū dama
uero ab eū cum cordis deuotione.
Ita et vos exaudiet si sic damaue
 ritis et feceritis qđ se quē. **Ira**
scimini a nolite peccare. **Hoc** duo
 bus modis intelligi pōt scilicet **Ira**
 scimini & si primus motus animi
 surgat ad iram qui iaz ppter penā
 peccati non est in nostra ptate sal
 tem non ei cōsentiat ratio vt mens
 que intus regnata est fm deum vt
 mente seruiamus legi dei: si adhuc
 carne seruim⁹ legi peccati. **Aut** agi
 te penitentiā & irascimini vobis p
 de preteritis peccatis a vltēius pec
 care desinite. q̄ dicitis. **hec** inq̄ di
 cite in cordibus vestris a nolite
 esse populus de quo dicitur est. **La**
bñs me honorant: cor autem eoz
longe est a me. in cubilib⁹ vñis
hoc est in conscientijs vestris **com**
pungimini. **hoc** ad dolorem peni
 tentie refertur: vt seipsam anima
 puniens compungat: ne in dei iu
 dicio damnata torqueat. **Item.**

Castio. **Sacrificare sacrifi**
ciuz iusticie. de quo
 sacrificio dicit in quinquagesimo
 psalmo. **Sacrificium** deo spiritus
 contribulatus cor contrituz. **Hoc**
 sacrificiuz fit per penitentiā. **Quid**
 enim iustius q̄ vt suis quisq̄ pec

catis pōtius q̄ alienis irascatur: et
 seipsum puniens mactet deo. **In**
 sacrificio iusticie opera iusta sunt
 per penitentiā. **Castiodor⁹**
 am. **Recte.**

ergo viuite a corda vestra diuini
 tati semper munda offerite. **Addi**
 dit quoq̄ a sperate in domino cō
 sequi i futuro salutaria promissa.
Sed quia vnusquisq̄ id bonū vult
 impetrare a deo qđ diligit: et pau
 ci sunt qui diligunt bona ad interi
 orem hominem pertinentia: que so
 la diligenda sunt. ceteris autē ad
 necessitatem vtendum est: non ad
 gaudium perfruendum cum dixit
 set: sperate in domino subiecit **mul**
ti dicūt quis ostēdit nobis bona.
Que interrogatio ē oim stultoza in
 q̄storum pacem et securitatem vi
 te secularis desiderantium: siue eti
 am de ipsa futura vita que nobis
 promittitur dubitantuz vel despe
 rantium: qui sepe dicunt. **Quis** no
 uit si vera sunt: aut quis venit ab
 inferis vt ista nunciaret.

Hugo **Quibus** respōderi pōt
 set q̄ xp̄us agnit⁹ est
 reuerfus ab inferis. a **Lazarus** in
 de reuerfus: multa de penis inferni
 retu. **Aug⁹** **Magnifice** tñ a **bre**
 lit. **Aug⁹** uiter oñdit q̄ bona q̄
 renda sūt: eoz interrogatōi rēdens.

Signatū est sup nos lumē vul
 tus tui dñe. **hō** factū ē ad imaginē a
 similitudinē dei quā peccādo corrupit
Gl. **Et** imago creatōis i q̄ crea
 t⁹ ē hō. s. rō q̄ ē supior vis aie
 q̄ vult⁹ dei dī. q̄ sic p vultuz hō ho
 mini assimilaf et homo cognoscat

hominem: ita per rationes similes
sumus deo: et deum cognoscimus.

Nec autem ratio per peccatum pri-
mi hominis deformata est: ac per hoc
homo dissimilis factus est deo. **I**te
est imago recreationis et gratia dei quae
vocatur hic lumen per quam refor-
matur ratio in nobis per peccatum
corrupta. si tamen signetur et im-
primatur menti nostrae renascendo:

quod fit in **H**ugo Quia sicut
baptismo. **H**ugo moneta est
informis donec imago regis ei per
cuneum imprimatur: ita ratio nostra defor-
mis est donec per gratiam **B**lo Lumen
dei illustretur.

est gratia illustrationis quae imago creata
renascendo si **A**ug⁹ Et ad hoc cre-
gnatur. **A**ug⁹ ut patet quod

quidam prudenter intelligunt illud
quod dominus viso caesaris numo ait.
Reddite caesari quod caesaris est: et
deo quod dei est. **T**anquam si diceret. Sic
reddidit caesari numus: sic deo anima
lumine vultus eius illustrata atque

signa **H**ugo Vel lumen vul-
tus dicitur crux
christi quae nobis impressa est inter-
ius et exterius. scilicet in fronte mentis
et exterius in fronte corporis in signum
regis no-

Cassi. Crux enim est hu-

manitudo: superbia: deiectionis: victoria
christi: perditio diaboli: infernorum
destruatio: celestium confirmatio:
mors infidelium: vita iustorum. **Q**uo
loco Johannes constantinopolitane
civitatis antistes quasi multifari-
as diffinitionum stellas in cruce de-
clamatio lampavit: dicens. Crux

est christiano rum spes: romano rum
victoria: mortuorum resurrectio: ce-
co rum dux: confessorum via: claudorum
baculus: pauperum consolatio. et ce-
tera quae in hunc modum ab eo di-
uina inspiratione profusa sunt. **I**n
cruce enim impressione lumen est
vultus dei: quia semper in eis noscitur
radiare qui se aliqua non eligunt
prauitate polluere: sicut dicit apo-
stolus. Nolite contristare spiritum
sanctum dei in quo signati estis in
die redemptionis.

Hugo Hoc signa-
tionis. **H**ugo cultus nobis
impressum est in baptismo quod
quotidie nobis debemus imprime-
re: ut legens euangelium crucem facit
super librum: facit et in fronte: et in ore:
et in pectore. quasi dicat. **D**ie est li-
ter crucis: quae non erubescit: quae
proditur: quae adoro. **L**edisti letitiam
in corde

Cass. Non enim ista leti-
tiam quam eadem
no vocis exprimitur: sed letitiam re-
cte fidei quam dominus bone conscientie
prestare consuevit. **T**unc enim ve-
raciter letamur quando et recte cre-
dimus: et ad iudicium domini proba-
biti nos conuersatione tractamus.

Aug⁹ Non ergo foris querenda est
leticia: sed interius ubi signa-
tum est lumen vultus tui. **I**n interiori
enim homine habitat christus. **S**ed homines
temporalia sedantes nihil aliud nouerunt
dicere: nisi. quis ostendit nobis bona:
et regnum celorum: ita se esse non vident.

Hugo Gaudet ergo solus ex
hoc quod **F**ruentia fru-
menti: vini et olei sui multiplicati
sunt. **N**ec tria humana visibus

necessaria pro omnibus tempali-
bus diuitijs ponuntur. ¶

Cassi. Recurat q̄ his tribus
additū est sui. Est enim a dñi p̄ais
uiuus qui de celo descēdit. Est a vi-
nu; potulū tuū de quo dicit. Calix
meus in ebriās q̄ p̄datus est. Est
oleū de quo dicitur. Impinguasti
in oleo caput meū. Ergo ista dei nō
habēt peccatores: s; sua & terrena
sū corpus uiuat a nō anima.

Aug. Multiplicatio em̄ nō sp̄
uertatē signat: sed ple-
tūq; distractōem mentis. Pax ani-
ma tempalibus voluptatib; de di-
ta semp̄ exardescit cupiditate: nec
satiari potest. Et multiplici at; eru-
nosa cogitacōe distenta simp̄ lē
bonū videre non sim̄: neq; sentire
leticiā cordis in q̄ uir exultās: ait.

R. pax. Cas. Cōtra huma-
in idipm̄. **Cas.** nos tu mult⁹
a felicitates caducas quas mund⁹
estimabat esse p̄cipuas: pulcēri-
me pacē cordis obiecit quā habē
non possunt q̄ secularib; adibus
implicantē. Pax em̄ ista habet trā-
quillissimā vitā que auz sua mente
non litigat sicut facit pax peccato-
rum. s; ista pax cordis in dñi serui-
ciji pseuerans amena tranquilli-
tate p̄fuit. de q̄ dicit dñs in euan-
gelio. Pacē meam dō vobis: pacē
relinquo vobis. Sed ne istā pacē
tem poralem putares: addidit. in
idipm̄. In idipm̄ q̄ppe dicit q̄ nul-
la rerū vicissitudine cōmutat. sed
ipsum in se p̄manēs in cōmutabili
penitente consistit. Scdm̄ catholico.

5 79
ibi p̄sum est vna dicitio posita adū-
bialiter p̄ eternitate. Ld̄: imiam. Iſi-
nez p̄ntis vite signat. Et futuro
Lre quiescā. In futura b̄titudine q̄n-
iam requies dabitur sandis a glo-
riosa pausa. a h̄o spe firmissima
a verissima expectacō. **Q. Omnia.**
tu domine singulariter in spe. Jeter-
ne beatitudinis consequende. Con-
stituiti. **Aug.** Singularit̄ em̄
me. **Aug.** dicitur propter
electos quibus promittit̄ requies
eterna que negatur illis qui dicit̄
quis ostendit nobis bona: qui pa-
cem querūt in bonis terrenis et in
eisdem multiplicari. Perit em̄ hec
multiplicitas et singularitas tene-
tur in sandis: de quibus dicitur in
Act. apostolorū. Multitudinis cre-
dentium erat cor vnum et anima
vna. Singulares ergo a simplices
& secreti a multitudie ac turba na-
scentium rerum atq; morientium
amatōres eternitatis a vnitatis es-
se debemus si inherere cupim; vni
deo ac domino Jesu christo: cui est
honor a gloria in secula seculorū.
Amen.

Verba mea
auribus. Titulus
hui; psal. talis est

Aug. In finem pro ea que he-
reditatem consequitur
psalmus David. Intelligitur hic
ecclesia que accepit hereditatem:
scilicet vitam eternam per dominū
nostrum Jesum christū vt posside-
at ipsum deū a ab ipso possideat.

De⁹ em; dicitur hereditas nostra
q³ ipse nos pascit a continet. s; dicit
mur hereditas dei tanq³ p³ioso sa
guine suo copata. ipseq; nos colit
a regit. Quid autē in fine signat in
p³cedē p³s. dictū est. **Idem Cassio.**

Orat ergo ecclesia p³ suis mēbris
di **Cassi.** **Verba mea** | tā
cēs. **Psalmodiā** q³

orationes meas priuatas | **aurib⁹**
pcipe dñe | exaudicō ea in effectu

Aug⁹ Per aures dei intelligit
p³ntia maiestatis eius
Et q³ pax p³dest aut nihil oratio vo
calis. **Idem subūgit.** **Intellige da**
morem **Clamor** in scriptu

meū. **Iero** ris nō vocis s; cor
dis est. **Vñ dñs Exo. xliij.** dicit ad

Moysem. Quid damas ab me. **cu**
z **tn** **Moyse** aū nō damasset. **Qñ** ge

mit⁹ noster a cōscietia dēp³cat tūc
cor damat: a istum clamorē intelli

git deus. **Vñ dicit Hierg.** Non si
leat pupilla oculi nostri. **Qñ** lacri

mas ad deum fundimus eo tpe pu
pilla oculi nostri damat ad deum.

Intende voci oratiōis mee.

Rico Replicatio est eius de
sentēcie: sicut frequēter

fit in his q³ p³nunciant ex magno
affe **Hugo** Nam oīo est p³
au. **Hugo** affect⁹ mentis in

deū tendēs plerūq; p³ūpens in voce
Lex me⁹ **Iero** Qui regnas in me

us. **Iero** et nō regnat in me
p³am. **pp** terea tu es **Deus meus** | q³

nō est deus v³ter me⁹: non est aux
deus me⁹: nec libido deus me⁹: nec

aliq³ creatura deus me⁹: qm virt⁹
tu es: a cupio habē virtutes. **pp** te

ta tu es deus me⁹ a virtus mea.

Hugo Et tene dico. **Intēde** vo
ci oīom⁹ mee. **L** **Vo**

mā ad te orabo dñe. | dirigendo cor
meū ad te a nō ad vanitates seculi

mane exaudies | v³ exaudias in
optatiuo. **L** **Rico** Hebrei nō

rez meam. **Rico** hnt opta
tiuū modū: s; p³ eo v³antē futuro in

dicatiuū modi. **vñ dē** hic ponit ex
audies p³ ex **Hugo** Quidā in

audias. **Hugo** Ita leām
intelligūt hoc q³ hic dī mane p³ dī

luculo: eo q³ p³apue tūc est temp⁹
oīom⁹. **Vñ dē** **Aug⁹** ait. Turpe ē

xpiano si radi⁹ solis eū iueniat oci
ofuz in **Iero** S; videte q³ dicat

lecto. **Iero** mane. nō dixit ter
cia hora: nō dixit sexta hora v³ ple

na luce: s; mane v³ exordio bonorū
actuum: quādo sol iusticie p³ suam

gratiam venerit in cor meū expul
sis inde peccatorū tenebris **Lex au**

dies vocem meam | q³ q³ dī in p³c
catorum tenebris sum: non me ex

audi **Aug⁹** Iniq³tas: maligni
es. **Aug⁹** tas: mendaciu: ho

micidium: dolus: a quicq³ huius
modi est: ipsa nox est. qua transe

unte sit mane: vt videatur d⁹. **Idē**
Cassi **Hugo** Postq³ ostendit

oīo. **Hugo** qual sit eius ora
tio: cōsequēter ostendit que bona

sequatur ex oratione. **Primū** est
iuge seruiciū dei. **Secundū** est co

gnitio veritatis. **De p³mo dic.** **L** **A**
ne | in exordio bonorum operum **L**

stato | per iuge seruiciū cum p³o
posito continuandi bonū opus mee

p³ūl tibi. | a non vanitatib⁹ seculis

5
vel desideris corporis nunquam va
cādo a sic videlo | v cogscay | quo
niaz nō dē? volēs iniquitatē tuas. | qz
pānī mōrle contrariat eārtati tue.

Cassi. Quid emz aliud deus po
test velle: nisi qd pbat
ipse p̄cipere. sicut 2. sa. ait. Ego suz
de? qui loquor iusticiaz: a annūcio
recta. Sed tu deus nō vis iniquita
tem. 3. dicitur. Non habitabit iuxta
te malignus. Ip hoc p̄dōres signat a
regno dei excludēdos. qz nulla con
uersione mutati sunt. Naz licet eū
carnaliter tm̄ videant quos reat?
inuoluit: sicut scriptū est. videbūt
in quez compūxerūt: iuxta ipm̄ tm̄
habitare nequeūt qui gehēne cru
ciatione damnādi sunt: ad didit.
Lneqz p̄manebunt iniusti. | qz bona
opa nō fecerūt. Lañ oculos tuos.
qm̄ gratia a dono tuo priuati sunt
Per hoc ostendit eos in iudicio do
mini esse venturos. s̄ ante oculos
dm̄ merito p̄manere non dicūtur
q̄ in tormēta perpetua mittēdi sūt.

Iero. Si enim deus ignis est et
ignis cōsumēs est: quicū
qz stipula est: quicūqz lignū est: fu
giat ab igne ne cōsumat ab igne.

Cas. Nihil est qd deus non vi
deat: dum vbiqz p̄sens a
totus esse noscatur. Sed illi recte
corā ipso esse minime dicunt q̄ ab
eius gratia et dono priuādi sunt.
De quib? subdit. 1. dicitur. Odium
dei auersio gratie ipsius intelligit
qz odium deserit omne illud qd exēc
tur a despiciatur. Et idē dñs dicit odi
re. **hugo** Ad argumētuz
re. quo dicit per illud

Sap. xi. Diligis omnia que sunt et
nihil odisti eoz que fecisti: cōtēdēt.
De? nō naturā odit quā fecit h̄viti
um qd nō fecit. Et sic dicit hic. 1. Odi
sti omnes qui opant iniquitatē.

Cas. Non dixit qui opati sunt
qz illi tantū in iudicio dā
nabūtur q̄ vsqz ad finē vite sue se
crimine nefādo cōmaculāt. abiecit
qz 1. p̄des oēs q̄ loquūt mēdaciū.

hugo S; extra p̄s. dicit. Omnis
hō mēdax. Solutio. hic
loquit de mēdacio qd est peccatū
mortale. Et ibi. Qis hō mendax: lo
quit de mēdacio qd ē p̄dīm̄ uiale.

Collect. Ad cui? intellectū no
tandū qz Aug? in li.
de mendacio ponit octo ḡna mēda
cior. Primū est cū negat aliquis
articulus fidei vt xpm̄ nō esse natū
de virgine: vel simile. Secundū ge
nus est mendaciū detractionis: vi
delicet falsum testimoniu in causa
crimīnati. Tertiu; genus est testi
moniu falsum corā iudice in cau
sa pecuniaria. videlicet illoruz qui
totā die faciunt os suuz dulce mē
dacijs pro lucro. Quartum genus
est quod fit sola mentiendi fallen
diqz libidine. sicut quando quis si
ne causa a utilitate: sed sua stulti
cia instigante delectatur mētiri. Et
hoc appellat Augustin? miruz mē
daciū. Quintum genus est men
daciū adulatōis vt q̄s placeat ali
is. et hoc ē turpe mēdaciū. Sextū
gen? est quod nulli obest a p̄test
alicui: vt si q̄s scīēs pecuniā alicui
ius iuste tollēda: a fure vl p̄done
vbi illi? pecūia sit mētias se nescire

Septimuz gen⁹ est vt si quis men-
tiatur: volens p⁹tere ho⁹em q⁹ situm
ad interficiendū. Octauū genus ē
vt si quis volētī corūpere virgīnē
mentiatur eaz esse cōiugatā vt sic
ab imūdi. **HUGO** Et i glosa
cia tueat. **A** magūs
autē fit de mēdatio trimēbris diuī
sio. q⁹ mēdaciū aliud est p⁹nciosiū
aliud est officiosuz: aliud est ioco-
suz. Sub p⁹ncioso cōtinēt quinq⁹
g⁹na prime distīctōis que sūt pec-
cata mōalia. Sub officioso tria vlti-
ma que sunt venialia. Iocosuz est
q⁹ sit ioco a non fallit. scit emz ille
cui dī causa ioci dicit. In ho⁹ie autēz
p⁹fecto dicit quidaz et bene q⁹ tam
officiosum q⁹ iocosum veniale sit.
Quidam autēz dicunt sed male q⁹
officiosum semp sit mortale i homi-
ne per **Thomas** i suma ar-
feto. **C**irca vero mendacia que fi-
unt in promissis est sciendū q⁹ ille
qui aliquib⁹ p⁹mittit: si habeat ani-
mū faciendi q⁹ p⁹mittit non mēti-
tur: etiā si non faciat: s⁹ infideliter
agit. Potest tū excusari ex duob⁹.
Vno modo si p⁹mittit illud q⁹ ē ma-
nifeste illicitum: sicut fuit p⁹missio
Herodis tūc p⁹mittendo peccauit: s⁹
mutando huiusmōi p⁹missuz bene-
facit. Alio modo si sint mutata obi-
tiones p⁹sonaz a negotioz. Nam
sm Sen. h⁹ de b⁹ificijs. Ad hoc q⁹
h⁹ teneat facē que p⁹mittit requirit
q⁹ oia imutata p⁹maneāt Sic a Apo-
stol⁹. Non ē mēti⁹ nō adimplēs
q⁹ p⁹mittit cū non iuit corinthium
ij. ad Cor. ij. Et hoc p⁹ p⁹ impedita

que sup⁹uenerūt. Sequitur. **U**z
sanguinū et dolosum abomiabitur
d⁹s. v. exhereditabit a regno suo.
Augustinus Potest hic recte vi-
deri repetitū q⁹ ait
sup⁹: obisti d⁹ne omnes q⁹ op⁹atur
iniquitate p⁹tes rē. vt viciū sangui-
num ad opantem iniquitatez refe-
ras. Dolosuz autē ad mendaciū loq⁹
tem. Dolosus est qui aliud agit et
aliud simulat. Vidēs emz iust⁹ hos
abomiatos a d⁹no v⁹ puatos a regno
dei v⁹ fugiens ad dei miam: ait.
HUGO Go at i multitudine
ne mie tue. Im q⁹ cōfido
saluari. Introibo in domū tuā. v⁹ in
ecclesiā triūphantē: sicut lapis vi-
uus i edificū. Vel ad trāz. Intro-
ibo i domū tuā. v⁹ i ecciāz scāz mili-
tantē. Et ibi. Adorabo ad templūz
sanctum. **Cassi** v⁹ corpus d⁹ni
tuum. **Cassi** n⁹ri saluatoris
de quo ipse dixit ad iudeos. Destru-
ite templūz hoc. Quomō adoranduz
sit v⁹ sequenter ostendit: dicens. **L**
timore tuo. Tunc enim fides soli-
da est quando casto amorī diuini-
tatis adhibet⁹. **HUGO** Deide pe-
tur formido. **HUGO** tit auxili-
um d⁹ni cōtra impedimentū vie sue
di. **Glo** Omne deduc me. **L**
cēs. **Glo** v⁹ fac me p⁹ficē. Dedu-
ctio emz cōuenit p⁹ficētī. a p⁹ hoc de-
clarat se esse in p⁹vedu ad p⁹fectōez
sed nondū in ipsa p⁹fectōne: deduc
dico. **L** in iu. **Cassi**. Qua se penitē-
sticia tua. **Cassi**. do dānantes
equissima potētia tue pietatis ab-
sol. **Aug⁹** La nō in iusticia ho-
uis. **Aug⁹** mimis. v⁹ que ho⁹vi

de iusticia. Vbi mali p malo da
tur qd non facit deus qui solem su
um oriri facit sup bonos a malos.
Deinde subiungit causam quare de
beat de duci: videlz ppter inimicos
meos. **Jeroni.** Qui mihi itrare in
os. **Jeroni.** domū tuā cupiēti
laqueos po

Glo Propēea q
nūt in via. **Glo** so te dirigo
in cōspectu tuo. In cōsciētia mea
vbi tu solus vides. **Viā** meā. Qua
itur ad te ne deuiem a doctrina tua
exemplis aut verbis pētorū vel he
reticorū inimicorū meorū pēdicoz
quē iudicio fit. **Jeroni.** Omnia
ē credendū. **Jeroni.** nē i ore eoz
veritas. Non hnt xpm veritatē in
ore suo. quia nec in corde hnt.

Glo Cor eoz vanū est. Quia
cor eoz fallit de peccato.

Putans quidē pētm nō esse pētm:
a esse pētm quod non est peccatū.
Et de pena peccati etiā fallūt. qz
pmitunt sibi impunitate. **Item**
Aug. De quibz adhuc subditur.

Epulcū patēs est guttē eozū.
Cas. Sepulcū em̄ patēs gut
tur est mentientis a adu
lato.

Aug. Qui mēdacio a blā
ris. **Aug.** da adulatione tra
hunt in se quos ad pētm illectant
vt eos tanq̄ escam deuorat. cū in
sua vitam.

Hugo Sicq̄ Lin
couertunt. **Hugo** Sicut Lin
guis suis
dolose agebant. Non solū doluz
loquebātur: s̄ etiam ad effectuz da
los suos pducebant. **Idē** **Cassio.**
Deinde non optant: s̄ pphetando
subdit. **Iudica** illos deus. **Iudi**
cabis ipsos puniendo. Nam trans

latio hebraica hz: odemna eos. Et
sic. **Q**uēbant a cogitatioibus fu
is. **Q** frustrentur a cogitatione et
spe sua qua sperabant a cogitabāt
de longavita a sanitate a diuitijs
[In multitudine impietatu eoz].
a peccatorum suoz. **Expelle** eos.
ab eterna hereditate. vt q̄ magis
peccauerunt longius expellantur:
a pfundius cadant in lacum infer
ni. **Simile** est illud **Apocal.** xviii.

Quantum glorificauit se a in delicia
is fuit: tantuz date ei tormentum.
Item **Aug.** a **Cassio.** Causa dam
nationis eorum subditur. **Quoni**
am irritauerunt te domine.

Jeroni. Tu domine dulcis es per
naturam: s̄ quicūq̄ pec
catores sunt: naturam dulcedinis
tue vitio suo vertūt i amaritudiez.

Hugo Postq̄ impioruz de
bitas retributiones
asseruit. **Et** p̄mia bonoz subdit:
dicēs. **Et** letent omnes qui spāt
in te domine. Ex spe enim se quitur
leticia spiritualis. **Vnde** subditur.
In eternum exultabunt. **Et** sine fi
ne a habita. **Aug.** **Ip̄a** erit
bis in eis. **Aug.** eterna ex
ultatio cum replū dei sunt iusti.

Cas. O magna a ineffabil lar
gitas donatoris. Quilibet
munificus donat illa que possidet.
Deus em̄ qui est ineffabile bonū
se largitur in premio. **Et** glori
abuntur in te omnes qui diligunt
nomen **Augustin.** **Tāq̄**
tuum. **Aug.** **Tāq̄**
ē eis ad fruēdū qd diligūt a bñ i te
tāq̄ possidētēs hēditatē. **Et** q̄ titū

huius psalmi est: alim et ipsi sunt
hereditas eius: quod signat **L**a ha
bitabilis in eis. **L**a quo bono prohi
bentur quos scdm multitudinem
impietatum eorum expellet deus. **L**qm
tu bñdices iusto. **L** magnitudine p
moria et gaudioz imensitate. **N**ec
est bñdicio: videlz gloriari in deo
et inhabitari a deo. **I**sta sãdificatio
cõcedit sanctis. **S**ed vt sãdificetur
pcedit uocatio q̄ nõ est meritoruz;
s; gratie et tenuo lætie dei. **V**n sub
dit. **O** Omine vt scuto bone volũ
tatis tue coronasti nos. **B**ona uo
lũtas dei pcedit bonã uolũtatẽ nrãz
vt pctõres uõet ad pñiam.

Greg. in liº moral. super Job
xxxij. Scuto nos dñs
coronare phibet. q̄ ptegẽs adiu
uat: et remune. **Cassi.** Cõfidere
rans coronat. **Cassi.** mus q̄ su
au ac decoro sine ps. pñs cõdusus
est vno uerbo: imbecans bñficia do
mini que nullis pñt uolũtibz ex
plicari. **B**ona siquidẽ uolũtas crea
toris q̄ nos ineffabilibz muneribz
replet. **E**t dicta est scutu eo q̄ reuẽa
nos ptegit: et pñia decora pcedit.
Nec est em̄ bona uolũtas que nos
uocat et attrahit atq; nos dignos
facit. **N**ec quicq̄ pñiam ualemº co
gitare uel facẽ: nisi hoc accipiamº a
bonitatis auctore: sicut Apoº. dicit
Ipse opat in nobis uelle et pñicẽ.
Et iterũ. **N**on em̄ possumº cogitare
a nobis quasi ex nobis: s; sufficien
tia nostra. **Iero.** Agamº igitur
ex deo est. **Iero.** grãas deo et dep
cemur illũ vt in bona uolũtate sua
ipse sit scutu nostruz et corona no

stra ne vnq̄ recedamº ab eo.

Collec. Sed eius uoluntate uo
cati mandatis suis oĩ
cum diligentia obediamus: quati
nus ad premia que promisit mere
amur peruenire gratia ipsiº domi
ni nostri Iesu christi: cui est honoz
in secula seculorum. Amen.

O Omine ne i
furore. Titulus huius
psalmi talis est. **I**n fi
nem ps. Dauid pro octaua.

Augusti. Visum est nonul
lis octauã hanc si
gnare diem iudicij et tempº adue
tus domini nostri Iesu quo uentu
rus est ad iudicanduz uiuos et mor
tuos: qui aduentus cõputatis an
nis ab Adam post septẽ milia an
norum creditur futurus vt septẽz
annorum milia tanquaz septẽz di
es transeant. **D**einde illud sequens
tempus tanquaz dies octauus ad
ueni. **Cassiodorº.** Alij di
at. **Cassiodorº.** aut istũ
diem a conditione mundi post an
norum sex milia esse uenturuz pro
pterea q̄ dominus septimo die ab
opere suo legitur in illa rerum con
ditione quieuisse mille annos per
singulos computantes. quia legi
tur ante conspectum eius mille an
ni sicut dies vnus.

Augustinº.
Sed quoniam dictum est a domio
Non est uestram scire tempa que
pater posuit in sua pñate satis apte
ostẽdit neminem sibi oportere ar

rogare sciencia illius tps computa
 taore aliq **Cassi** Nimis in
 ru; annoz **Cassi** portunum
 est illa nobis studiose querere:
 que nobis vtilliter diuina puiden
 tia noluit reuelare. Qua ppter ad
 sermonē tituli dedarandū noscere
 sufficiat post hui⁹ seculi finē. qd
 septem diebus voluitur illū octa
 uū diem qui varietatem pntis vi
 te non habebit: esse venturum.

HUGO Intellectus igitur pre
 di tituli talis ē. Iste
 ps qui est primus pñalium diri
 gens nos in finez v in xpm ad que
 tendimus. ps dico qui scriptus est
 a dauid pñeta p octaua v p fio
 re octaue. videlicet iudicij extremi

Cassiodo Septē em sūt ps
 pñales: quoz
 primus est iste qui est sextus in or
 dine psalmoz. Demde xxxi xxxvii
lxi. cxix. cxlii. qui sub septenario
 nūero oprehenduntur. qz maiores
 nostri septem modis peccata nob
 dimitti dixerunt. Primo per bapū
 mū. Secundo per passionem marti
 rij. Tercio per elemosinam. Quar
 to per hoc q remittimus pāā fra
 tribus nostris in nobis peccanti
 bus. Quinto cū cōuerterit qs pec
 catorem a b errore vie sue. Sexto
 per compunctōem seu fletum. Se
 ptimo per sacrificium corporis a
 sanguinis domini: qū digne offer
 tur. Inueniuntur etiam alij fortas
 se nobi remissionū. Penitens igi
 tur diem iudicij de qua sophomas
 ait. Vox dei domini dura a amara
 velermenter pertimescens exorat:

ne in illo die d'p rñs facinorib⁹ ar
 guatur dicens.

Omine ne in furore tuo ar
 guas **hugo** in extremo
 me.] **hugo** iudicio vbi
 tanq furiosus apparebis malis.
 ne y in ira tua corripias me.]

Augusti dicit apls Thesau
 risas tibi iram in
 die ire iusti iudicij dei. de qua se nō
 vult argui qsq̄ quis in hac vita desi
 derat.

Gregori ix moral.
 sanari petit ergo
 vt ante iudicium a non in iudicio
 corripatur. quia qsq̄ quis modo p
 flagella corripitur: a correptioni
 bus emendatur. in mansuetudine
 corripitur a non in ira. In disti
 cto autem illo examine qd penitēs
 iste ptimescat omnis argutio a
 correptio furor a ira est. qz remia
 post correpcōz non est. Idem cas f.

Rico Furor a ira non cadūt in
 xū. de quo dictū est. Tu
 aī dñe virtutū cum tranquillitate
 iudicas. sed ira a furor significāt
 acerbitatē vindicte quā deus exer
 cet in iudicō in pāōres. sicut in se
 cundo psalmo dictū est. Tunc loq̄
 tur ad eos in ira sua a i furore suo
 conturbabit eos. Idē Augustin⁹.
 Penitens igitur acerbitatē iudicij
 dei abhorrens: dei misericordiā im
 plorat dicens. Misere mei dñe
 quoniam infirmus sū.] ppter pānī

Cassio Infirmiatis cōfessio
 celestis medici miseri
 cordiam mouet a qua facile impe
 trantur remedia: cum ostendun
 tur vulnera manifesta. O demen
 c. v

cia magna creatoris a iudice percipi-
mus quod nos rei dicere debeamus.
docemur pietatem petere ne nos iusticia possit absorbere.

Jeronim⁹ Sana me pro pe-
nitentiam quia
medicus es et ego egrotus sum. quoniam conturbata sunt omnia
ossa mea et omnes virtutes anime mee

Augusti Et ne ossa carnis
intelligeres ad ex-

positionem pertinet quod subiungit
Et anima mea turbata est val-

de si tu domine usquequo.

Quis non intelligat significari animam lu-
dantem cum morbis suis diu autem
dilatam a medico. ut ei persuade-

retur in que mala peccando se pre-

cipitauerit. Quod enim facile sana-

tur non multum cauetur. ex difficultate
autem sanationis diligentior erit cu-

stodia recepte sanitatis. Non ergo
tanquam crudelis deus estimandus est

cui dicitur si tu domine usquequo.

sed tanquam bonus persuasor anime
Et ut ipsa illud agnoscat: quanta

pena impijs preparetur qui se no-

lunt conuertere ad dominum: si tan-

tam difficultatem conuertentes pa-

ciuntur sicut alio loco scriptum est
Si iustus vix saluus erit: pecca-

tor et impius ubi parebunt.

Cassio Et intueri quia iustici-

am domini pro penitentibus
iste refugit et consuetudinem eius
benignitatis exposcit dicens no-
uertere domine de rigore iusticie
ad dulcorem misericordie. auertit
enim a nobis debitas penas: cum
eas relaxauerit benigna remissio.

La eripe aiam meam. Iam iminenti
supplicio quod deletur errantibus.

Augusti Vel intelligendum est
conuertere domine et
fac me conuertere. et eripe animam me-
am tanquam inherentem perplexitati-
bus huius seculi: et spiritus quas-
dam dilacerantium desideriorum in
ipsa conuersione patientem.

Cassi Sanuum me fac in fine mea
merita. sed propter miseri-

cordiam tuam. in qua dum fixa
spes ponitur venia facilius impetrat

Nicolaus Quoniam non
est in morte. sed est

post mortem. qui memor sit tui vi-

delicet memoria fructuosa quantum
ad eos qui discedunt in partem mortali.

Augusti intelligit quod nunc

esse tempus conuer-

omnis et venie quia cum ista vita
transierit non restat nisi retributio
meritorum. Ideo subditur in infer-
no autem quis confitebitur tibi.

Cassi Subaudiendum ad veniam
consequendam: quasi

dicit nullus: eo quod in inferno nul-

la est redemptio. Confessi autem
sunt in inferno illi impij. de quibus

Salomon sapientie quinto dicit.

Quia dicent inter se penitentiam
agentes: et pro angustia spiritus

gementes. Confessus est et il-
le dices qui Lazarum videbat in

requie constitutum. sed non est
ad vocem supplicationis auditus

quia in hoc mundo propriissime
confessio dicitur ubi et venia repe-

ritur **Hugo** deinde penitens
iste enumerat

6
pēnas a cūmnas p̄me sue dīcēs
Laboraui satisfaciendo pro pecca-
tis meis in gemitu meo id ē in ma-
gno dolore **Cassio**. Gēitus eī
cordis. **Cassio**. dīctus est
luctus geminatus quē merito fide-
les appetunt quomā lugentes con-
solatur. penitentes mūdāt. diabo-
lū fugat. xp̄o cōiliat. amaritudo dul-
cis. lacrimē felices. salutis affictō
de qua re beatus Johannes in du-
obus libris ita differuit vt merito
apud grecos aurei oris nomē ac-
cepit. Et tanq̄ paz p̄fuerit gēitus
addita dicit. Lauabo per singulas
noctes p̄ singula peccata. lectum
meum. si hoc ad lrām velis accipe
ocurrūt impossibilitas vt tāta sit co-
pia lacrimarū q̄ non solū facies s̄
a lectū lauasse diceret. Quapropter
lectū meli⁹ delectationem corporis
intelligamus in qua velut in cubili
nostro marcēti id est putrida vo-
luptate remittimur qm̄ potest hō
lacrimis q̄uis **Augustin⁹**
paucis lauaē. **Augustin⁹**
Hanc enim delectationē lacrimis
uolat q̄ sese ab illa conat̄ extrahē
Lacrimis meis **Cassio** id est
stratum meū. **Cassio** cumu-
lum peccatorum meorū rigabo vt
fiam ex peccatore iustus ex luge-
te letus ex egroto sanus. **Rigatio**
vero ad interiora pertinet p̄ quod
fletum significat vsq̄ ad int̄. a cor-
dis p̄me. **Ryco**⁹ Turbatus ē
are. **Ryco**⁹ a furore id ē
a dolore cordis oculus meus quia
ex nimia abundantia lacrimarū
obscuratur oculus que lacrimē p̄

cedunt ex amaritudine cordis vnde
a in translatione hebraica pro fu-
rore habetur amaritudo a hoc est
expō lit **Colloco** Augustin⁹
teralis **Colloco** vero a casti-
dicunt delere intelligi huius penitē-
tis oculum cordis sui esse turbatū
a furore id est propter irā dei qua
peccator suis exigentib⁹ culpis da-
tur in reprobū sensum id est per-
mittitur cadere in cecitatem mētis
id est pati tenebras interiores. ex-
clusus a dei gratia per quas petue-
nitur ad tenebras exteriores que
ad diem iudicij pertinent vt penit⁹
extra deum sit quisquis dum tem-
pus ē cori. **Hugo** Et bene dic-
gi noluerit **Hugo** turbatus
est oculus meus scilicet per debiti
timorem et non extinguitur per des-
pationē quia qui hic non turba-
tur in futuro extinguetur quando
mittetur in tene. **Iero**. Vel tur-
bras exteriores **Iero**. batus ē
oculus meus id est turbata est
mens mea et totum cordis mei p̄n-
cipale contremuit a furore tuo o de-
us per quem supplicia timeo mihi
prepa. **Blasa** Nec mirum si o-
rata **Blasa** culus me⁹ tur-
batur quia inueteraui id est mem-
beum factus sum veteris hominis
p̄ peccatū. **Int** oēs inimicos meos
Augustinus Hoc est in-
ter hoīes
quī nolunt ad deum conuerti quī
p̄traria intentione sūt eis inimici
quī se ad deum conuertunt. **Naz** cū
alij amant a appetunt istum mun-
dum. alij se optant ab isto mundo
c. ij.

liberari. Quis nō videat illos inimi-
cos esse istis. Nam si possunt eos
secū ab penas trahunt. a magnū
donum est inter eorum verba ver-
sari quotidie. a non excedere de iti-
nere preceptorum dei ab his sepa-
ratus est omnis sanus non locis
sed animo. Nam locis corpora con-
tinentur. Animi autem locus ē af-
fectio. **Cassi.** Vel inter inimicos
sua. Ipsa enim sunt veraciter aduersa
que animas in tartarū deducunt.

Augustinus Post labo-
rem a gemitum a imbres creberrimos lacria-
rum atq; post tantas difficultates
exauditam se anima signans. vi-
de quis ab **Glosa** discite
lungit. ame nūc
animo. a in futuro loco omnes
qui operamini iniquitatem.

Cassio quia volo me a malo
rum societate diuidere
qm̄ exaudiuit dñs vocē fletus mei
Glosa videlicet compundi-
onem cordis mei p
commissis. vnde lacrimę
ponderavocis habent. **Aug?**

Vel in ppheta dictum est discedi-
te a disceditis in extremo iudicio:
cum impij separabuntur a iustis
Hugo Exaudiuit dominus de-
precationem meam de
malis amouendis. dominus orati-
onem meam suscepit de bonis ac vir-
tutibus adipiscendis que duo ne-
cessaria sunt. quia egressus vitij
virtutum opera **Cassiodo.**

Iste vero penitens in conclusi-
one orationis sue exultat oratio-
nem suam fore exauditam. quo-
niam hec est forma penitentium.
vt incitent a lacrimis a desinant
in leticia: quatinus tali exemplo
possit agnosci verum esse quod le-
gitur. Qui seminant in lacrimis in
exultatione metent. Deinde san-
cta consciencia penitentis a pecca-
tis suis facta libera a ecclesiasticis
regulis obsecundans mox pro in-
imicis suis vt conuertantur expo-
rat. vt sicut ille accepit veniam ita
inimicos suos carnales ab dei gra-
ciam redire contingat. **Vnde dicit**
Erubescant de actibus suis malis.
a intelligant ipsos actus damno-
sos: quos pridem sibi putabant
esse proficuos. Et conturbentur ve-
hementer omēs inimici mei timo-
re futuri iudicij a scripturarū pre-
dicatione terribili ne in illas p̄as
miserimi hominū cadant. quas
super peccatores lex diuina p̄nun-
ciat esse venturas. conuertantur vt
non permittantur ire quo tendūt
sed cum redeunt ab inferni fovea
liberentur. Et ne nos diuicius iudi-
cari forsitan differēdos addit. a
erubescant valde velociter ab ini-
quitatibus suis. O desiderium mē-
tis sanctę eximium. Quis enim am-
plius in causa sua petere potuit q̄
iste qui pro inimicis suis acerri-
mis postulauit. Talium itaq; de-
us miseretur qui momenta mise-
ricordie non negligūt sicut in euā-
gelio scriptū ē Beati misericordes
qm̄ ipsi misericordiaz consequuntur

Hugo Vel hoc totum potest legi de futuro sic erubescant. id est erubescant in futuro maximo rubore. dicentes **H**ij sunt quos aliquando habuimus in derisum et in similitudinem improperij. Nos insensati vitam illorum estimabamus insaniam. et sine illorum sine honore. ecce quomodo computati sunt inter filios dei. **Q**ue sapientie quinto scribuntur Et conturbentur: id est simul turbabuntur in anima et corpore nec leuiter sed vehementer omnes inimici mei secularia desideria sectantes et cum desperare in iudicio cepint; conuertantur id est conuertentur a leticia sanctorum in quorum malorum confusionem repetit et erubescant. id est erubescant quod illis conuersio fit ad confusionem qui hanc noluerunt habere ad salutem Et hec omnia fiant valde velociter quia cito veniet eis repentina calamitas et subitus iterit. **I**dem aug.

Cassi Licet in omnibus psalmis intelligentie studium adhibere debeamus quoniam inde vite nostre maxima subsidia conquirentur. tamen psalmos penitenciales estimo magno opere persecutandos. quibus humano generi vult competens medicina prestatur. **I**nde enim animarum saluberrima lauacra suscipimus. **I**nde peccatis mortui reuiuiscimus. **I**nde lugentes ad eterna gaudia peruenimus. Est enim quoddam iudiciale genus: in quo reus conspectibus iudicis presentatus assi-

sit peccatum suum lacrimis ditans et confitendo dissolvens summum genus defensionis afferens. videlicet quod seipsum ipse condemnat. **H**ic non est accusator extraneus sed ipse peccator impugnatore est suus. meretur veniam. quia se non excusat a culpa nec potest aliter agi sub tali iudice cui peccata nullus preualet abnegare.

O inestimabilis pietas creatoris rerum pro se sententiam dicere fecit: quando ipse se vehementius accusauit. **D**ona nobis domine in satisfactione nostra tota nos caritate compungi: qui nobis salutarem supplicandi regulam prestitisti. **Q**ui in trinitate perfecta uiuis et regnas deus. **P**er omnia secula seculorum amen.

Domine deus meus respice.

Titulus huius psalmi talis est: **P**salmus dauid que cantauit domino pro verbis Chusi filij gemi.

Cassiodorus Quauis hec causa in secundo libro regum decimo quinto latius inducitur. propter explanationem tamen tituli. breuiter exponenda cognoscitur. **C**um dauid a filio suo Absalon crudeli bello premeretur amicum suum Chusi fecit per dimoscendo consilio ab Absalon ad eius castra migrare. ut quicquid aduersum eum ageretur sibi in secretis indicaret.

Hugo Huic historie videtur
alludere titulus. si po-
tius agit de signato q̄ de signante

Cassiodorus Chusi em̄
patre Au-
gustino docente interpretatur filie-
tium quod reuera fidelis eius ex-
ercuit quando illi secretius profu-
tura mandauit. Filius autem Ge-
mini filius dextre interpretatur. Quod
lene ad ipsum refertur: quia salu-
ti eius necessaria predicōne consu-
luit. Sic dominus noster in medio
iudeorum silentium misit. cum mi-
steria sancte incarnationis assum-
psit. perhibis enim iudeis tanq̄ silē-
tium fuit: quod fidelibus probat
esse predicatum. Hunc ergo psal-
mum ad similitudinem Chusi: de
futuro misterio domini propheta
cantauit. Quia sicut dauid filij sui
Absalon a se gemiti a educati: in-
iustam persecutionem pertulit.

Ita dominus liberati a se populi
atq; nutriti furorē detestabili p̄-
sumptione sustinuit. Item Aug⁹

Cassiodorus Scire de-
betur hunc
primum esse psalmum eorum in
quibus per actus dauid significan-
tur domini futura misteria. subse-
quuntur enim huiusmodi: videli-
cet vice sim⁹ sext⁹. tricesim⁹ tertij⁹
quadragessim⁹ quart⁹. in quibus
conuenit scema quod dicitur alle-
goria & inuersio aliud dicens. ali-
ud signi-

Hugo Camit ergo
anima per-
fecta in propheta cui illud secretū
innotuit per verbis Chusi. id est

pro cognitionē eius de; secreti chu-
si dico filij gemini. id est dextre.

Quod secretum dextre deus id est
fauens atq; propici⁹ ei operat⁹ ē

Cassiodorus Que qui-
dem fide-
lis anima ex persona sua dominū
deprecatur: vt ab omnibus perse-
cutoribus eius virtute liberet di-

Omne Nicolaus per
om-
nium generalem gubernacōnem.
deus per creatōnem meus per fidē
et deuotionem in te speraui: confi-
dens de tua bonitate.

Hugo fac ex om-
nibus persequentibus me tam vi-
tius a demonibus q̄ prauis homi-
nibus a libera me. Non enim mi-
chi sufficit: vt te defendente sim
saluus: nisi a te liberante sim se-
curus

Deinde de plurali nume-
ro ad singularem redit: cum sub-
iungit. Ne quando. id est ne ali-
quando rapiat dyabolus vt leo
circumiens quem decipiat animā
meam. quia non curat de corpore

Vnde Gregorius Nichil fecisse se
estimat si animam non sauciat.
Tuum igitur auxilium domine
imploro. dum pro. quia non est
qui redimat peccata tollendo. neq;
qui saluum

Cassiodorus
faciat
Cum tu subueniendo cessaueris.
Ilo enim tempore preualet dya-
bolus rapere euz; no bis peccatis no-
stris obstantib⁹ xps distulit sub-
uenire. Augustinus. Et vt manife-
stum sit iam perfectam animam

hoc etiam dicere cui solius dyaboli fraudulentissime insidie cauende sunt. vide quod sequitur. **Q**uoniam mine deus meus si feci istud. hoc videlicet quod **Hugo** iniquitas id est aliquod peccatum mortale quod est contrarium equitati in manibus meis et opibus meis

Augustinus reddidibus michi mala id est si non feci quo docuisti verbo a exemplo qui in magna patientia pertulisti traditorem **Hugo** Si sic notuum

Hugo vixi si cui docuisti a precepisti. videlicet non faciendo peccatum mortale: neque reddendo mala pro malis sed bona pro malis decidam merito tanquam victus ab inimicis meis me persecuentibus inanis. id est fructu mansuetudinis vacuatus.

Augustinus Inaniter se iactat qui cum ipse homo sit cupit se de homine vindicare. Et cum superare hominem palam querit: occulte a dyabolo superatur. Jurare videtur hic per execrationem quod est gravissimum iurisdictioni genus: cum homo dicit. Si illud feci illud paciar. Sed aliud est iuratio in ore iurantis. Aliud in significacione propter tantis. hic enim vere dicit quid contingat hominibus qui reddunt retribuentibus mala. Non quod sibi aut alicui quasi iureiurando imprecetur. persequatur ergo inimicus id est dyaboli animam

meam. Persequitur enim mala suggerendo. Et si deceperit comprehendet. unde subdit. Et comprehendet eam. per consensum. Et conculcet in terra vitam meam. **Cassiodorus**

Sic enim de animabus efficit. quas crudelissimus inimicus vincit ut eorum actus faciat terrena contagione maculari. Et gloriae meam. que debet esse in conscientia mea de bono opere. In puluerem id est in superbiam et iactantiam

Augustinus deducat

Gloria enim hec in puluere deducitur. si per superbiam quisque contemnit secreta conscientie. ubi deus solus hominem probat velut apud hominem gloriari: Hinc est quod alibi dicit. Deus conteret ossa placentium **Cassio** Ecce quo hominibus

Cassio modo peccantium ruinam mirabili narratione descripsit: dum sibi conditionem per **Iheronimus**

Quasi dicat: si hec feci hec in contumaciter dei aduersus dyabolum et angelos eius quem possessio peccatores atque ipsi homines sunt de peccato dicit. Surge domine loquitur more humano ad deum qui dormiens perdit in publicum iura tua

Aug Quid adhuc iste quem per fecit dicimus ad iram per uocat deum quem sciebat esse misericordem. sed iste non aduersus homines hoc peccat. sed aduersus dyabolum et angelos eius. cum enim iustificatur ipse ex impio fit iustus? et ex possessioe dyaboli

migrat ad templū dei et qm̄ pena ē
vt cuiq; auferatur possessio in qua
dominai desiderat hanc penā dicit
irā dei aduersus diaboliū vt desinat
possidere quos **Castiōdo**
possidet.

Qui totiens punitur quotiens ab
eo peccator subiugatus eripitur.
**et exaltare in finibus inimicorum
tuorum** id est in possessione dya
boli et suorum quā in peccatorib⁹
tenet. In ipsis enim exaltatur do
minus quando a conuertentibus
confessio laudis ei offertur. **Ex
urge domine deus meus in prece
pto quod mādaisti.** id ē quia hui
litate precepisti humilis appaē
ueniens in carne et tu prior imple
quod precepisti. vt exemplo tuo
vincentes superbiam non posside
antur a dy^{abolo}. **Hu** in carne. **Syna
goga populoꝝ** vnde orum vidēs
te in tanta humilitate constitutum
cūcūdabit te. Itaq; vilem et ab
iectū persequendo te vsq; ad mor
tem. **Et** **ideo** propter hanc per
fidam synagogam in altum id est
in celum ascendendo regredere; vn
de venisti dominus iudicat p̄ los

Augustinus quia inde
dicare viuos et mortuos. Quod iudi
cium anima perfecta non timens
ait. **Iudica me domine s̄m iu
sticiam meam** qua olediuū prece
ptis tuis. et scdm̄ innocenciam
meam. qua non reddidi retribuē
tibus michi mala. **Et** addit super
me. quo additamento demonstrat

idipsum q̄ anima iusta est et ino
cens hoc non per se habere sed per
illustrantem et illuminantem deū:

Consumetur quasi dicat. veniet
christus iudicare. Et interim con
sumetur nequicia peccatorū **Trā
latio** hebrayca habet consumetur
id est p̄ficiatur nequicia peccato
rum et perueniat ad summa nequī
ciam vt possit iustum iam venire
iudiciū. **S** quoniam non solū di
ctum est apoc. ultimo. **Sordid⁹** sor
descat adhuc. **Sed** etiā dictum est
Iustus iustior fiat anneat et dicit
et diriges iustum. **Dirigit** iustum
in ipsa consciencia vbi nullus ho
minū videt. sed solum ille qui est
scrutans corda et renes deus.

Nicolaus Ac si dicat **Tu**
deus facies p̄
dicta qui es scrutans corda et re
nes. id est clare videns cogitacōes
et delectationes que per renes desi
gnantur eo q̄ delectationes ve ne
reorū que sunt vehementes v̄ igēt
in rebus viroꝝ s̄m quod dicit
Gregorius omelia. xxxij. quia vi
ris luxuria in lumbis sit.

Castiōdo **Hec** ppriav
tus ē dei et
corda nr̄a discutere et ai nostri vi
gorem potentie sue luce penetrare
Fis em̄ cure **August** q̄ eo q̄
delectatio est. **August** licet cu
ris et cogitacōib⁹ mitur vt ad de
lectationē suā pueniat. **Videt** igi
tur curas nr̄as qui scrutatur cor.
Videt at̄ fines curarū et delectacōes
qui p̄scrutatur renes vt cū muere
rit non ad concupiscenciā oculoꝝ

neq; ab concupiscentia carnis neq;
ab ambitionem seculi que oia tra
seunt velut umbra inclinare curas
nrās sed ad gaudia rerum eterna
rum sustolli que nulla mutatione
violantur dirigat iustum solus
scrutans corda et renes.

Cassiodorus Nam licet no
bis mlto cel
siores sunt pates celoz nulli tam
creaturarū datum est cogitacōnū
nostrarum plenissime secreta co
gnoscere nec in oīpsi nobis sic ma
nifesti esse possumus quēadmodū
diuinis conspectibus apparemus
cum de homine legatur in psalmo
xviii. Delicta quis intelligit. Peni
tens igitur miser cordiam domini
consecutus. ne in rebum pecca
ti recidat tuitionem petit dicens.

Iustum adiutorium meuz a domi
no: qui saluos facit rectos corde.

Aug duo sunt officia medi
cine vnumq; sanat infir
mitas. Alter q; sanitas custodiat
fm primū dixit peccator in superi
ore psalmo Misere mei domine
quoniam infirmus sum. Scdm al
terum dicit hic perfectus. Iustum
adiutorium meum a domino. Ibi
enim infirmus vt liberetur. hic iā
sanus ne corūpatur orat. Si em
medicinam exhibet qua sanemur
infirmi: quanto magis eam qua
custodiamur sanī. Quoniam si cū
adhuc peccatores essemus xp̄us
pro nobis mortu⁹ est. quāto ma
gis nunc iustificati salui erim⁹ ab
ira per ip̄s. Iusto igitur auxilio
saluos facit rectos corde. in quoꝝ

cordibus sunt cogitationes bone
et mune. **Collector** Deinde vt
de. **Collector** Studeam⁹
conuerſi ad deum et esse recti corde
commendat nobis deus patienti
am suam. et minatur de iudicio suo
ita dicens. Deus qui decipi non po
test omnia videns: et noscens. iu
dex scrutans corda et renes.

Augustinus Iustus iu
dex reddēs
vnicuiq; scdm opera sua.

Cassiodorus Fortis qe
null⁹ po
test resistere voluntati eius. et paci
entis vt hodie ad penitentiam expe
ctet. quos perdere pro scelerum su
orum quantitate potuisset. Nunq̄d
sub admiratione pronuntianduz
ē. **Nicolaus** Irascitur

per singu
los dies. et nunquid infert vindi
ctam statim cum quis committit
contra eum offensaz. quasi dicat
non. Sed expectat tempus debitū
dans penitentie locū. Sed quia
quandoq; peccatores hac die pa
cientia abutuntur. et propter hoc
gravius puniuntur. Ideo subdit.

Usi conuerſi fueritis a malis ve
stris ad deum hoc tēpore quo pa
cientia dei vos ad penitentiam iui
tat. gladius suum vibrabit. id est
manifestam vindictā suā exercet
Aug Vibrat ē splendorē. vi
brabit autē. Christus gla
dium suum cum in secundo aduen
tus veniens iudicare viuos et mor
tuos in manifesto splendore clari
tatis sue iustis suis lumen et troēs

impijs edenscabit Arca futura & sacram scripturam veteris ac noui testamenti quasi quodam uerbo duricia veteris flexa & edomita est testendit . qz per ipam scripturam pctorib9 minas exhibuit q pauit dli . qn p exposito es expla nauit sacram

Grego 2° scripura rir. moraliu Et in eo parauit va sa mortis . & sentencias pctoribus danationem cominantes . qa fm eloquiij sui sentenciaz eos qui nuc corrigi negligunt reprobos da m nat . in quo etiam arca sagittas suas .

Hugo id est auctorita re de dilectione dei & primi acutas ardentibus auditoribus effe dit . ut p **He** ruia i eo q ter ficrent **He** rore corrigit ac censas verboz sentencias emittit

Augustinus Et ut intel ligamus y nicuiq suppliciu fici de peccato suo ficyt que fuerunt delectamenta ho mini peccanti sint instrumenta do nimo punienti. Ideo subdit.

Hugo Eccc qn dicit mani festum est q homo parat sibi causam mortis & non de us . qz homo . pauit iniusticia & cocepit dolorez . & pepit iniquitatez .

Nicolaus Hic est ordo pre posterius . qz con ceptio precedit parturitionem

Hugo Sic ergo ordina . coce pit dolorem ex fugge stione id est appetitu temporaliz . in quo est dolor quia est labor i ac

quirendo timor in possidendo . dolor in amittendo . parturit . id est ma ximo labore nititur efficere . iustici am malum machinando contra p ximu suu . Et tandem peperit iniqui tatem id est ad actum perduxit Iniquitas & iniusticia scdm hunc se sum idem sunt . Peccator enim pec catum quod dolor dicitur . qa cau sat sibi eterne pene dolorem concipit concupiscendo . Deinde parturit consentiendo Tercio parit ope re perpetrando . Congue vero non dictum est . perpetravit iniquita tem sed peperit . quia sicut in par tu anxius dolor & labor est Ita p uerbi laborat atqz anxie anhelant vt malum quod in corde concepe rint ad operationis exitum perdu cere possint . Contra tria predicta . scilicet concepit parturit & peperit que ad culpam referuntur subiun gite alia tria pertinentia ad penaz . videlicet aperuit effodit & incidit .

Vnde dicit . La acu inferni con cupiendo peccatum . Aperuit . Ia parturiendo per consensum . Effo dit . id est ampliauit eu & actu perpetrando peccatum . Incidit in foveam perditionis : & mor tis . Quam fecit . Et sic sibi phi spontanea voluntate est causa damnationis . propter quod Q onuertetur dolor eius . id e pec catum quod est ca doloris vt deu est li ca Casti id est in ani put ei . Casti id est in ani que est caput corporis . Et in ver ticem ipius . & in roem intellectuale que est superioris aie . iniquitas

Casti id est in ani que est caput corporis . Et in ver ticem ipius . & in roem intellectuale que est superioris aie . iniquitas

eius descendet defendens eum ad in-
feros quia peccatum aggrauans
eum non sinit animam eius ad sa-
ctorum requiem volare. **Augustin⁹**

Hoc fit aut in homine peruerso ser-
uit ratio. a libido dominatur

Collector² Et quia hoc peri-
culū pfect⁹ iste
iam euasit grās agens laudat do-
minū dicens **Confitebor** dño con-
fessione laudis p̄m iusticiam eius

August⁹ Confessio iusticie
dei est : q̄ ista loqui
mur vere dñe iustus es quando a
iustos sic p̄tegis vt per tēp̄m eos
illumines : a peccatores sic ordias
vt non tua sed sua malicia puniā-
tur. Et ne intelligamus istā cōfessi-
onem non esse peccatorū : sed poti-
us laudis diuine. Ideo subditur.
Et psallā nomini dñi altissimi.

Cassiodorus psallere ve-
ro est i ope-
ribus mādata dei peragere : a ym-
nos voce etiam a corde cantare qd
propheta p̄mittit se facturū q̄ hoc
reuera domino cognoscebat acce-
ptum. Magnifica nobis hui⁹ psal-
mi si studiose consideremus patu-
erunt sacramēta : prima parte seu
duosam penitentiam docet que p
fectos probatur efficere christia-
nos. Patientia enim est religiosi
viri laborum ac dolorum omnium
spe futurorum bonorum a amore
domini grata tolerantia. Secunda
parte salutem rectis corde ipse do-
minus pollicetur. Tercia terrenē
imp̄ij ne in illo iudicio dampnetur

errantes. O pietas reuera optimi
creatoris : qui non vis delinque-
re : quos nosti ad tuum iudicium
conuenire / Et immense pietatis ar-
chano dum confitentibus parcis
tibi eos ipse subducis. id est sub-
trahis. Quis enim iusticiam eua-
deret nisi p̄missa pietas subueueret

Collector² Precamur ergo
te domine vt a la-
queo mortis nos eripere digneris
atq̄ ad tue beatitudinis gloriam
perducere vbi cum sanctis omni-
bus te laudare valeamus. Qui
est benedictus in secula seculorum
Amen.

Domine domi-
nus noster q̄ admira-
Titulus h⁹ psalmi ta-
lis ē In fine ps̄ 88 p̄ torcularib⁹.

Augustin⁹ Nihil de torcu-
larib⁹ in hui⁹
ps̄ textu cuius iste titulus ē dicere
vide.

Hugo Torcularia possu-
tur. m⁹ accipe eccās.
quarū cōstitutio signata est p̄ tor-
cularia q̄ sicut in torculari sūt duo
s. vīnū a acinū a folliculis vne ps̄
se a ad vltimū vīnū reponit in cel-
lario regis a acinū extra p̄icitur.
ita in ecclīa boni a malis ope mini-
sterioꝝ mō sepant̄ n̄ loco s̄ affcū.
a purgantur boni tribulacōe ma-
loꝝ q̄s tñ in fine mundi dñs sepa-
bit tanq̄ vīnū a folliculis vel gra-
num a paleis : quia ponet ipsos
bonos in cellaria eterne glorie a
mali tanq̄ folliculi manes. et vit

atibus vacui proſcientur foras
in ignem inextinguibilem. Idem
augustinus. **Dec** autem dicta ſunt
ad intellectum tituli predicti cuius
ſenſus talis eſt. **Psalmus** iſte fa-
ctus eſt a dauid: dirigens nos i fi-
nem. id eſt in chriſtu; quem ſinis
ſignificat ſcriptus eſt pro torcula-
ribus. & pro conſtitutione eccleſie
edificate ſuper chriſtum: de cuius
exaltatione agit miſtice ppheta in
hoc psalmo ſm ei⁹ duas naturas.

Nico **Ab** litteram vero exponi-
tur idem psalmus de vi-
ctoria chriſti obtenta per ſua pas-
ſionem. Nam ſicut vinum in torcu-
larib⁹ exprimitur ſic ſanguis cri-
ſti expreſſus fuit in spinee corone
impoſitione in flagellatione in pe-
dum & manuū conſiſione. in late-
ris tranſſione: per que ipſe do-
minus **Ieſus** chriſtus habuit
plenam victoriam. glorie coronā.
& ſuper omnem creaturam exalta-
tionem: Etiam cum pueri ad **Chri-
ſti** laudem clamarent in templo.
Osanna filio dauid vt legitur **Ma-
thei** viceſimo primo. Et principes
ſacerdotu; indignati dicerent chri-
ſto. **Audis** quid iſti dicunt. quali
dicerent. **Non** deberes ſuſtinere ta-
lem ſalum applauſu; **Ieſus** reſpō-
dit eis. nunquid legiſtis quia ex
ore infantium & lactentium perfe-
ciſti laudem tuam. id eſt vos qui
legiſtis ſcripturas deberetis intel-
ligere q̄ hoc ſcriptum eſt de me. Et
apostolus ad **hebreos**. ij. **Magnā**
ptem hui⁹ ps inducit dictā de xpō
ad **lram**. Et ſm hunc ſenſū ppheta

primo conſitetur in ſpiritu ptāte
Dñe **ditatis** in xpō dicens.
dñs n̄r q̄ admira. e nomē tu-
um in vni-
uerſa terra. **Augustinus**
Quero vnde ſit admirabile nomē
eius in vniuerſa terra. **Reſponde-**
tur. **Quonia;** eleuata eſt magnifi-
centia tua ſuper celos. **Vt** ſit iſte
ſenſus. **Domine** qui es dominus
noſter q̄ te admirantur omnes
qui incolunt terram quonia; tua
magnifi- **Gloſa** & fili⁹ tuus
centia. **Gloſa** per que ma-
gna operatus es: eleuatus eſt ſu-
per te. **Nicolaus** id eſt ſu-
los **Nicolaus** per om-
nem creaturam celeſtem: & etiam
angeli. **Jeronimus** **Qz** p
eam. **Jeronimus** nobis
homo factus eſt q̄ mortu⁹ q̄ ſurre-
xiſti. in gentibus eſt diuulgatum
Ex ore infantiu & lactentium. id
eſt ſimplicium hominu; perfe-
ciſti lau- **Nicolaus** diuinitas
dem. **Nicolaus** aute; chri-
ſti fuit conſeſſa ab angelis conſeſ-
ſione laudis ab hora natiuitatis
eius. prout habetur **Luce**. ij. vbi
dicitur. **Et** ſubito facta eſt cum an-
gelo multitudo milicie celeſtis ex-
ercitus laudantium deum. **Sed**
laus iſta fuit facta quando pueri
in templo clamabant conſitentis
diuinitatem dicentes. **Osanna**. id
eſt obſecro ſalua in excelsis. **S**abu-
tem em celeſtem nemo dat niſi de⁹
ſm q̄ in alio psalmo dicit. grām
& gloria; dabit domin⁹. pueri at
iſti non erāt homines lrati q̄ ex ſcā

legis a prophetarum possent agnoscere diuinitatem christi a sic confiteri. propter quod ista laus videtur processisse a spiritu sancto linguas eorum mouente sicut locutio asine balaam non fuit ab ea nisi passue tantum. sed effectiue fuit ab aegelo linguam eius mouente Et sic laus ista videtur perfectior fuisse: quam angelorum quantum ad hoc quod ista laus efficiebatur a spiritu sancto qui precellit omnes angelos infinitum. **I**sta enim laus facta est ad confusionem iudeorum. **V**nde subditur propter inimicos tuos confutandos. quia principes iudeorum audientes pueros in aduentu christi predictam laudem cantantes confusi fuerunt. ut destruas inimicorum. **P**opulum iudeorum a vltorem. quia sub titulo vltionis iniurie legis moysayce eum persequerantur: imponentes sibi transgressionem legis in violatione sabbati.

Hugo Deinde ex premissis prophetarum preuidens in spiritu edificationem ecclesie subiungit. quoniam cum destruxeris inimicum a vltorem tunc videbo intellectum fidei et **C**ass. et sacras scripturas tuas. **C**ass. pturas que celi merito dicuntur eo quod continet dominum saluatorem. **Q**ue quidem scripture: sunt opera digitorum tuorum quia scripture sunt ex inspiratione spiritus sancti: cuius septem dona sunt. cum sit vnus spiritus: sicut plures sunt digiti in vna manu. **E**t similiter videtur **H**ugo in vltimo lunam

salem ecclesiam que a christo tanquam a sole illuminatur a tanquam luna crescit a minuitur in personis secundum tempora tribulationis a pacis a similiter videbo stellas id est doctores a homines sanctos: qui illuminati a sole christo ipsa ecclesia sancte vite exemplo a verbo catholice doctrine multipliciter decorauerunt que omnia tu fundasti. id est est in tua fide firmasti. **S**ic quia iste verficulus non historice ut dicit beatus gregorius sed mystice est exponendus. Deinde agit de liberatione generis humani. Et primo ostendit miseriam hominis libertati dicens. Quis est homo.

Cassiodorus **C**um despectu pronunciandum est. id est est fragilis et caducus. adsequatur qui in veteri peccato permissus socia prauitate condusus est. a additur quod memor es eius.

Jeronimus **Q**uale meritum status hominis ut memor eius factus pro eius redemptione suscipias carnem

Glosa aut filius hominis ut christus filius virginis. quoniam tu per eum visitas eum. scilicet hominem. mittendo ipsum filium tuum in carne ad redimendum hominem

Cassiodorus **N**am visitare dicimus quoniam greditur quod in aduentu domini reuera constat in **Rico** In quo aduentu multiplicatum. **Rico** nuntiasti eum paulo minus ab angelis a citra angelos in sua passioe quod angeli non sunt hoc modo passibiles. scilicet passioe corporali sicut

christus fuit Gloria et honore coro-
natus quia pro merito sue pas-
sionis resurrexit et ascendit in celum
et coronatus corporis incorrupti-
bili claritate super angelos sed et ad
dexteram dei patris Et constituisti
eum super opera manuum tuarum
propter quod dominus post resur-
rectionem suam dixit **Mat. ultimo** da-
ta est mihi omnis potestas in celo
et in terra. Ideo omnia subieci
sub pedibus eius quia etiam ange-
li supremi sunt homini christo sub-
iecti. Oves et boues uniuersas in su-
per et pecora campi. Istud iuxta li-
teram additur ad remouendum
illorem errorem qui dixerunt quod di-
uina providentia non se extendit ad
ista inferiora sed tantum ad supe-
riora In quorum persona dicit **Joh**
xxii. Circa cardines celi perambu-
lat nec nostra considerat. Sed casti-
dicit quod hec verba de temus alle-
gorice dicta accipere ne post ratio-
nales creaturas incompetenter peccata
vel iumenta posuisse videatur

Cassiodorus oues ele-
dum po-
pulum significat christianum de
quo in euangelio dominus petro di-
cit. Pasce oues meas. boues predi-
catores et pastores signant qui huma-
na peccata mandatis celestibus
exarantes virtutum messem ger-
minare fecerunt. Nec vacat quod dicit
in super quia non solum illi sancti
subiecti sunt christo sed etiam pec-
catores. Sepe de conuersis talibus
maior gloria triumphat dominus
Christus. Pecora enim sunt dum

in camporum libertate id est in mu-
di istius voluptate pascentur. Volu-
eres celi id est superbi qui verbo ia-
dantie ponunt in celum os suum.
Quorum caput dicit **ysa. xliij.** Ascen-
dam in celum et similes ero altissimo
Augustinus et pisces
curiosos et auaros qui perambu-
lant semitas maris id est inquit
in profundo huius seculi temporalia
que tamquam semite in mari cito vanes-
cunt et intereunt Et dicit quod perambu-
lant ostendens pro hoc pertinacissi-
mum studium inania et preterflu-
entia requirentium. Nec autem tria
genera uiciorum id est voluptas
carnis et superbia et curiositas omnia
peccata concludunt que michi ui-
dentur a **Johanne** apostolo enu-
merata cum dicit. Nolite diligere mun-
dum quoniam omnia que in mun-
do sunt concupiscentia carnis est et
concupiscentia oculorum et ambi-
tio seculi. Si omnes predicti tam-
boni quam mali christo dicuntur
subiecti quia nunc bonos cum ma-
lis mixtos in ecclesijs videmus

Nicolaus In fine autem
psalmi resumit
primum versum dicens Domine
dominus noster quod admirabile est
nomen tuum in uniuersa terra hoc
in cantilemibus solet fieri quod in fine re-
iteratur primum **Cassio** De sua
cipiam **bus** na-
turis christi domini secundus psal-
mus et iste locuti sunt quibus et alii
sequuntur **xx. lxxii. cvij. cix. et cx**
xxviii. ut obscurum huius seculi

gradientes quasi pluitibus lampas
bibus incensus i hereticas cautes
id est duricias. Cautes est petra
durissima quam minime valeat
incidere. Quapropter tanti benefi
cij cognoscamus auctorem. vnus
est dominus christus genitus ex
patre sine tempore. natus ex maria
in tempore. prius mundu creauit
ex nichilo postea ab igenti libera
uit eri

Exicium mors
tormentum dades vel calamitas
Quale em rogo gen^o pietatis vt
ille rex angeloz tactus caritate ni
mia: dignatus est ad nos miseros
morti addictos venire: vt mors
cum auctore suo dyabolo vincere
tur. qui mundum suis vinculis
tenebat captiuu. Vnde beatus am
brosius ymnu natalis domini elo
quentie sue pulcherrimo flore co m
pmit vt pius sacerdos taz dignu
mun^o offerret. Mit em iter cetera p
cedens de thalamo suo pudoris au
la regia. gemie gygas substance
alacris vt currat viam ac. q super
humanu ingenu scis vir excoluit

Collector q admirabile
est nomen domi
ni qui infantes erudit. astutos de
struit. peccatoribus misere tur. sa
ctos visitat. angelos possidet ho
mimes continet. omnem creaturaz
sibi subijct. Ipsum qui est princi
pium a finis laudemus in princi
pio a fine. vocem in domini laude
extollentes Ipsuz amemus vt pa
trem vt creatorem vt redemptore
nostrum. atq vt dominuz timea

mus mirabilem in consilijs super
filios hominu. qui est benedict⁹
in secula seculorum Amen

Psalmus ix.
Confitebor
tibi domine
in toto corde meo.

Titulus huius psalmi talis est
In finem pro occultis filij ps 88.

Nicolaus. Ad cuius intel
lectuz sciendu
q duplex est iudicium fm duplici
domini aduentum quorum p^omus
fuit occultus: eo q diuinitas latu
it sub carne mortali. Secudus eti
est occultus. quia nescimus diem
neq horam. quando veniet domi
nus. De hoc duplici aduentu do
mini nec non de duplici iudicio da
uid spiritu prophete tractat in h^o
psalmo. Primum enim horum
iudiciorum est iudicium discretio
nis quo discernuntur fideles ab in
fidelibus: a hoc incipit potissime
a predicatione christi et aposto
lorum quo iusto dei iudicio licet
nobis occulto aliqui conuersi sut
ad fidem. a alij in infidelitate man
serunt imburati cuius ratio nobis
occulta est.

Theronimus.
Et eodem iudicio videmus adhuc
bonos a sanctos tribulari a nesi
mus an hoc sit pro eorum pbati
one a emendacōne: vt ad melius

crescat eorum gloria. **V**idemus alios tribulati: quorum pena hinc incipit. et in futuro cum ipsis permanet. **V**idemus alios nec tribulari: nec iniuriam pati sed sanos corporis leticia corporali a omnibus bonis abundare. **I**sti tales periculosi sunt quia credimus quod deus eos non visitat quia non sunt digni visitari. ut postmodum sine fine puniantur.

Nicolaus Nam cum apostolus dixisset ad rom. ix. ca. Cuius vult miseretur deus. et quem vult indurat. Et postea. xi. ca. dicit **V**ide ergo bonitatem et severitatem dei. in eos quod non credunt severitatem in te autem bonitatem dei si per manseris. Postea subdit **O** altitudo divitiarum sapientie et scientie dei quod incomprehensibilia sunt iudicia eius. et inuestigabiles vias eius. Et in ps. xxxv. propheta dicit. **J**udicia tua abyssus multa. **A**lius est iudicium dei: quod dicitur iudicium discussionis. quod erit in fine mundi. **I**dem aug. Et licet iudicium futurum sit valde clarum. quia tunc manifestabuntur etiam occulta cordium. tamen hoc modo est nobis valde occultum. secundum quod dicit saluator **M**athei vicesimo quarto **D**e die autem illa et hora nemo scit neque angeli in celo nisi pater solus. **U**trumque autem iudicium datum est ipsi christo. secundum quod dicit **J**ohannis quinto. **P**ater omne iudicium dedit filio. Et de isto duplici iudicio sibi dato dauid hoc in spiritu previdens fecit hunc psalmum. **U**nde sensus predicti tituli talis est. **I**ste

psalmus factus est a dauid propheta pro occultis filii videlicet pro duplici iudicio predicto nobis occulto dato christo filio dei: dirigens nos in finem. id est ad considerationem finis mundi: et eterne beatitudinis que tunc dabitur iustis tantumquam ultimus finis. Et sic psalmus iste est de iudiciaria potestate christi. sicut preceps est de sua passione et exaltatione secundum sensum litteralem. **N**on enim omnis explicatio psalmorum de christo est mystica. **D**ura enim et expressius prophetavit dauid de christo quam alii prophete. propter quod dicitur eximius prophetarum sicut dictum est in prologo presentis collectionis.

JERONIMUS

Iste psalmus totus in persona ecclesie per prophetam de antichristo cantatur. **D**icit ergo propheta

Confitebor tibi domine **I**n confessione laudis **I**n toto corde meo **I**d est in intellectu et affectu

Cassiodorus **I**n toto corde confiteatur dominum qui nullis cogitationibus mundanis fluctuat. quod perfectorum esse non dubium est qui a originali peccati vitia et suggestiones peruersas malorum spirituum domino prestante vicerunt. **I**narrabo omnia mirabilia tua. **Q**uis ergo potest omnia mirabilia divina narrare. que quotidie in celo et in terra virtus eius operatur. **S**ed loquitur hic per figuram que dicitur

si modo eten que significat partem
dicere omnia vt de multis aliqua
narrare vi **Theronimus**
deamur

Narrato ergo mirabilia tua omnia
Non illa tantu q mortui resuscita
tur ceci illuminantur sed etia q p
te anime perdit: saluti insperate
redduntur. **Idem August.** a **Nico**
laus **M**etabor corde. a exultabo
corpore exterius. Dicitur enim ex
ultatio quasi extra saltatio. a ad
dit in **Augustinus** **R**on

iam
in isto seculo non in voluptate cor
poris. nec in palati a lingue sapo
ribus nec in suauitate odor neq i
iocunditate sonoy transeuntium:
nec in formis corporis varie a pul
cre coloratis. neq in vanitate lau
dis humane nec in colugio a ple
moritura. neq i diuicijs a posses
sioib? h? seculi superfluis s? solui te

Hugo In quo est vera a per
manens leticia **V**nde
ad philipp. iiii. Gaudete in domi
no semper. psallam cum gratum
actoe nomini tuo. id est ad honore
nois tui **Altissime** aduerbialit ponit

Nicolaus **D**emte expmit
materiaz sui ca
tus a sue leticie propter iudicium
discretionis. de quo dicit. **I**n co
uertendo. id est dum conuertisti i
micum meum dyabolum retrorsu
fugando ipsum de homine a tem
pore predicationis christi a apo
stolorum per iudicium discreois
De quo dicitur **Iohannis. xi.** Nunc
iudiciuz est mundi. nunc pnceps

mundi eicietur foras. quia mub9
per passionem christi: liberatus e
a potestate dyaboli a suori? **V**nde
subditur. infirmabuntur quia po
testas demonu fuit per christum
debilitata ne possent tantum homi
nibus nocere quantum ante **I**deo
subditur. a peribunt a facie tua.
Reputabant enim se in hoc quod
ammodo perire q arcebatur a no
cumento hominu? **V**nde dicebat
christo **Mathei octauo.** Quis no
bis a tibi **I**esu Nazarene venisti
ante tempus perdere nos **Q**uoni
am fecisti. id

Hugo Sic eniz
est facies. **Q**uoni
am fecisti. id
est facies. **H**ugo
continu
atur textus **M**anifestum est q hic
gasti inimicum meum retrorsum
quoniam fecisti iudicium meum.
id est quoniam pro me iudicatus
es iniuste coram pylato. a causaz
meam. quia p peccatis meis mor
tuus es qui debebam mori. sedi
sti super thronum qui iudicas iu
stici

Nicolaus **P**er thro
am. **N**um desi
gnatur iudicaria potestas christi
quantum ad iudicium discretiois
quo fideles credentes: ab obstina
tis infidelibus sunt separati. **I**deo
subditur. **I**ncrepassi gentes per p
dicaco nem apostolorum de ydola
tria cui erant debite a perijt impi?
id est dyabolus. qui habitabat in
ydolis. quia gentes predico em
apostolorum recipientes cofrege
runt ydola in quibus demones co
lebantur. nome e cruz celesti. quia
qui prius vocabantur pagani mo
do vocantur xpiani **E**t etia nomina
dy

ydolorum perierunt de terra. sicut pre-
dictum fuerat zacharie. xiiii. In illa
die dicit dominus. perda; noia ydolorum
de terra. et non memorabuntur ul-
tra In eternum et in seculum seculi

Augustinus. Seclum est hoc prius
tempus mutabile sed
seculum seculi est illud quod incommuta-
bili eternitate consistit et eadem quod
eter-

Nicolaus. Inimici
num est. defecerunt framee in finem. p-
framea que de gladius ex utraque
parte scindens. intelliguntur dyaboli
deceptiones quibus quasi imuta-
bili ter sauciabat genus humanum
cuius potestas et deceptiones defe-
runt et diminute sunt per christum
et apostolos qui ciuitates eorum et de-
monum destruxisti. Ciuitates demo-
num sunt prauis homines: quos possi-
dent sicut rex ciuitatem. atque in illis
exercent suas malicias.

Augustinus. Ibi namque
seruiunt oculi
ad curiositate. aures ad lasciuia
manus ad rapinas vel ad quod
libet aliud peccatum. et membra cetera
in hunc modum dyabólico princi-
patui et peruersis consilijs et factis
huiusmodi autem ciuitatis quasi plebs
sunt omnes delicate affectiones et
turbulenti motus animi. quotidiana
nas seditiones in homine agitan-
tes. has ciuitates et peccatores de-
struxisti expellendo dyabolum et eos
diuino seruitio subiugando.

Nicolaus. Perijt memoria eorum
quia post conuersio-
nem non dicuntur peccatores vel

ydolatrum. quales fuerunt prius. et
hoc cum somitu et per somitum pre-
dicationis apostolorum et dominus
in eternum permanet. quia regnum
domini nostri ihesu christi eternum sta-
bile est. et sine fine. **Parauit** in iudi-
cio ipse christus thronum suum et po-
testatem suam iudiciariam. et ipse iudi-
cabit orbem terre et habitatores or-
bis in equitate reddendo digna pro
meritis. et populos in iusticia. Re-
petitio eiusdem sermonis est

Jeronimus. Equitas et iusticia
pro eodem accipiuntur

Augustinus. iudicabit
inquit testimo-
nium phibente conscia et cogitatio-
nibus accusantibus seu defendentibus

Et factus est dominus refugium pauperi
Nico. populo videlicet catholico
qui fuit valde pauper in prin-
cipio cristiane fidei adiutor in opor-
tunitatibus et in necessitatibus. qui
homo est in tribulatione.

Cassiodorus. Ille est pauper
dei qui terrena cu-
piditate vacuatus celesti desiderat
largitate dicescere cui dominus adest
in tribulatione temptationum adiutor.

Nico. Et quia sic adiutor es
peret in te qui nouerunt
te per veram fidem quam non dereliquisti
absque consolatione querentes te
domine moribus a fide. **Cassiodorus.**

Na illi soli noscitur te domine qui audiunt
vocem tuam et mandatis tuis suppliciter
obediunt et ideo pro tantis beneficijs hor-
tatur propheta fideles ad
laudem dei dicens. **Nico.**

torquen **dic** Deinde subiungit
dos de iudicio bisul
fionis qd erit in fine mundi unde
dicit. **Q**uertantur. v. conuertet.
[peccatores in infernū] qñ eis dice
tur. **I**te maledicti in igne eternum
Loēs gentes q obliuiscuntur deū.
v. q in fine vite moriuntur sine re
in edio pñe. **E**t quia sicut mali pu
nientur. ita a boni premiabuntur.
Unde subdit. **Q**ui non in finez.
hoc est in finali iudicio. **O**bliuio est
pauperis. **V**idetur enī dñs pau
perz obliuisci in pñti non liberans
eos de malis pñtis vite. cū tñ hoc
possit. **S**ed tunc recordabit qñ eo
rum paciā remunerabitur. **I**ō sub
ditur. **P**aciā pauperz non peribit
in finem. **G**regorius omel. xxxv.
euang. qñ perisse paciā pauperz
cernitur cū mī pro illa in hac vita
humilibus recōpensatur: sed paci
entia pauperz in finem nō peribit.
quia tunc eius gloria pēcipit. cū
simul omnia ista laboriosa eminant

Nicolaus Quia sicut p sen
tenciam finalis
iudicij iniusti ibūt in supplicij eter
nū. ita iusti in vitā eternā vt habe
tur math. **Cassiodorus**
xxv.

Cū vero de fine seculi ppheta h. tra
ctaret: aduentū antixpi cordis illu
minatioē puidit. a periculi magni
tudine territus magna voce pda
mat dicens. **E**xurge dñe. **A**d iudi
cium per ptātem iudiciariā. **N**ō cō
fortetur. v. nō preualeat. **H**omo.
antixps. **I**pe ē homo pessm⁹ quem
hūana non pōt sustinere condico: i

est

quo tanta erit verfucia vt sola do
mini virtus eius possit superare ne
quiciam. **E**t gentes que cū eo scele
ra magna facture sunt etiam peti t
celerimo aduentu iudicari. dicēs

hugo **L**iudicentur gentes i cō
spectu tuo. **Q**uod te nō late
bit eoz inq̄tas. **Q**uod ostitue dñe. v.
constitui permittes ppter peccata
eorum. **L**egislato rem. v. antixpm
qui allaturus est pessimā legem a
iussurus multa contra dñi pcepta
super eos. **I**ō est in eumaz eozū:
qui ei ad he **Jeronim⁹**
rebunt

Lsciant gentes. **I**ai dānnate fuerit
Lqm̄ homines sūt. a q stulte fece
runt ponentes in hōie possimo spz
suam a non in deo: qui solus pōt
salua

Nicolaus **E**t quia
tāta p
secutio fidelium futura est tempo
re antixristi. vt videatur domin⁹
ecciam deseruisse. si posset fieri: p
pheta admirans subiungit. **Q**uod
quid dñe recessisti tōge. v. recedes
tempore antixristi. **V**idetur enī
deus quodammodo recedere a cri
stifidelib⁹ quando non liberat eos
cum possit a tantis persecutioib⁹
despicis in oportunitatibus: in
tribulatione. **I**llos enim videtur
deus despicere tanq̄ rem nullius
preij. quos non liberat in tempo
re oportuno: quod est tempus
tribulationis. **L**dum superbit im
pius. **I**ō est antixristus. a loqui
tur per modū presentis de futuro
propter certitudinem pphete. **L**in
cedit paup. v. ppxpian⁹ antixpō

inobediens cruciatur omni genere cruciatus: qui per incendiū deligē in sacra scriptura. Et aliquos ad terram incendit. Cōprehenduntur v. cōprehendentur. vnde trāslatio hebraica ita habet. capianē. s. anti xps a satellites eius. qui scdm beā dōctoz antiquoz in monte oliueti fulminabitur. a magna ps abherentium sibi. de quo dicit apl'us. ij. ad thes. ij. Tunc reuelabitur iniquus quē dominus interficiet spiritu oris sui. In consilijs quib' cogitāt. quia sicut cogitabant cruciare cristianos sic a deo cruciabitur. Causaz magni erroris anticristi subdit dicens. Quoniam laudatur peccator. anticristus In desiderijs a Hugo Desideriū nime sue. Hugo anticristi erit vt credatur esse deus. La iniquus benedicitur. vt deus.

Cassiodor'? Dic antix' s. abulantū a fallentiū cateruis eousq; pducē. vt se non solū regem terre s. etiaz rerum omnū predicet deū sicut Apostolus dicit ita vt in templo dei sedeat a extollat se supra omē id quod colitur a quod dicitur de'. Et sic puocabit deū ad iracundiaz id est ad vindictam malicie sue.

Vnde Nicolaus Facere sequit' Nicolaus habuit dominū peccator ipse videlicet anticristus qui dicitur peccator in deū. a iniquus in proximū. scdm mltitudinem ire sue. v. ire diuine cōtra se prouocate. non queret penitenciam sed morietur in obstinacōne

Hec est magnā irā dei vt desit peccatori correctio: a assit adulatio. Tunc enim assimilatur anticristo de quo dicitur. Non est deus in conspectu eius. videlicet alicuius reputationis apud se.

Cass. quia de ipso neq'ssio da miel ppheta testatur: dicens. Et extollet rex aduersus oēs deum. a ad deū deoz loqē supbia.

Nicolaus Inquinata sūt vie illius in oī tempore. v. cogitationes a opera illius occupabuntur in peccatōū pollucōne omni tempore vite sue.

Hugo Auferuntur iudicia qua quibus in prese ti iudicas occulte a in futuro dabis manifeste La facie eius. v. a mente a memoria eius a sic non timēbit iudicia dei sup se ventura: p nimia elatione. a obstinatioē Cassiodor'?

Sic iudicia dei a corde peccatoris auferuntur qñ videt tardius venire quod celeriter meruerat sustinē Omniū inimicorum suorum dñā bitur. potentia a seductione signorum populos Augusti.

Dicitur enim omnes reges superatus vt solus super omnes regn; Et quia per nepharias artes ad illud inane culmen dominationez q; perueniet addit. Q'uit e nim in corde suo. id est cogitauit presumptuosa securitate.

Hugo Non dicit ore quia vba ei' erunt dulcia ad alliciendū hōmes 8. iij.

cogitabat ergo in se dicens non mouebor. non deficiat ab hac domo mea. agnatioe i gnatioe.

Augusti et fama mea a noneratioe in generatione post eorum non transiet nisi malis artibus a dipiscat tam excelsum principatu de quo posteri tacere non possunt

Nic. Et hoc faciam sine malo. sine vlla iniuria. Qui? maledictioe os plenu e. blasphemando existit cu se dei filiu e me cietur. a amaritudine. amara commina. **Cassi** qn penam mortione. Cassius indicit a ad suppliciu iulet peruenire qeu taq deum contempse

Nico et dolo. rint adorare. quia verbis blandis a seductorijis ml'cos decipiet. sub lingua. et corde. labor a dolor. q cogitabit qli scis inferet laborem a dolorem.

gre rv. a. xxxiii. mox. Peruer. si qz qz malu si i lingua. si sub lingua habent in sermonibus dulcia pretendunt a in cogitacibz peruersa

Augusti Tacite ei moliantur. ista e cogitaturus sed hoibus alia locutur. vt bonus a iustus a dei filius videatur. Sedet in insidijs. more latronum. am diuitibus. quibus diuitibus nisi eis quos huius seculi mueribz cumulabit. Et ideo in insidijs cum hjs sedere dicitur e. qm falsa felicitate ipoz ad decipiendos homines ostentabit. q praua voluntate bene tales esse cupiunt. a bona eterna non queunt in la

queos eius incidunt Et quia miraculorum fraude multos illaq abite **I**deo subiunctu est in occultis. q puto dictum esse quia non facile intelligitur tunc quid appetendu qd re fugiendum sit. Et hec omnia faciet. vt interficiat innocentem. populum videlicet christianum sibi inobedientem. Interficere innocentem est ex innocenti a religioso facere non. **Cas.** Eiusq animam ppecentem. tua morte danare.

Nicola Oculi eius i pau. perem. im plm fidelem. respiciunt. considerans q licet ipsum totaliter possit destruere. insidiatur in abscondito. q leo in spelun. **gre** xxxij. mox. Re. ca sua. de leo a insidi

dians dicitur antichristus. Insidians per miraculoz speciem signis leo per fortitudinem secularem. vt enim eos qui aperte sunt iniqui pertrahat secularem potenciam ostendit. Et vt etiam iustos fallat signis sanctitate simulat. Illis em suadet magnitudinis elationem. Istos decipit per ostentationem scitatis.

Cassiodoro due em psecutiones ppli xpiani precesserunt. prima fuit violenta cum a pagamis christianis prescriptiombus tormentis a ceibus ad ydolorum sacrificia cogebantur. **Altera** fraudulenta: que nunc per hereticos a falsos agitur christianos. Novissima fupere est. que per antichristum dicitur esse ventura. qua nichil periculosi. quonia erit violenta nimis

ex potestate regni secularis a deo
 ptiosa miraculis. sicut dñs in euā
 gelio dicit. Seducat si fieri potest
 etiam electos. Itē aug⁹. Insi
atur ut rapiat pauperem. Itera cō
 insidiarū inimitatē callidi psecuto
 ris ondit et insidiatur. raperē pau
perem. v. decipere populū xp̄i dñi
 v. vsq̄q̄. Lat August v. quib⁹
trahat eū. August pōt cru
 ciatibus affligendo ad se adducit.

Nicolaus Et q̄ tormento
 fledē nō poterit
 verbis dolosis ad se trahere stude
 bit. Vnde subditur. In laq̄o suo.
hoc est in dolo suo. hūiliabit eū.
 videlicet po
 pulū christi. August signa a
 miracula. facere ceperit quanto mi
 rabiliora videbūtur hōibus tāto
 illi sancti qui tunc erunt contēnen
 tur a quasi pro nichilo habeunt.

Jeronimus Et tunc incli
nabit se. ad
 humilitatē vt videatur quasi mis
 a sanctus. a cū se nichil meliāue
 rit tūc casurus est. Vnde subdit

Nico La cadet la dominio suo
ca dñatus fuerit paupe
rum. .i. xp̄ianorū: suo tēpore abie
 ctorum a spoliatorū. a causa deie
 ctionis eius subditur. Dixit enim
in corde suo. v. cogitauit hoc qd̄ sū
 ditur. oblitus est deus. non hñs
 noticiā scōrum nostrorū. auertit
faciem suam ne videat in finem.

Jerō Ac si dicat mea sunt oīa
 q̄ diu seculū fuerit. a in
 obliuione tradidit illa deus. a nū
 q̄ amplius vsurus est illis. sed

mea sunt quia ego sum deus.
Augusti Hec est inclinatio
 miserimi casus dñi
 humanus animas in suis iniqui
 tatibus prosperatur. a parci sibi
 putat cum excecatur: a observa
 tur ad vltimam vīdīctam.

Nicolaus Deinde de scribit
 antixpi finalis
 deiectio que fiet virtute diuina ab
 preces scōrum. qd̄ preuidēs dauid
 orando subiungit. Surge dñe.
q̄ videris quasi dormire cū pmittis
eum tanta mala facere in sanctos
tuos. a exaltetur. v. mōstret. ma
nus tua. v. ptās tua ad eū piciē
dū. ne obliuiscaris pauperem. dicitē
 do eos diutius in persecutione anti
 cristi a

Hugo Vidēs at ecclā
 suoz se liberandaz
 exultat. a antixpi suo psecutori
 insultat di. Propter qd̄ irritauit i
pūs deū. q̄ diceret. quid profuit
 ei q̄ tāta mala facere suis blasphem
 is dñm puocare ad eius pbicōez.

Nico Dixit enim in corde suo nō
requireret. facta mea ad
 puniendum ea tanq̄ non curans
 vel ignorans. Vides tu deus cui⁹
 oculis oīa nuda sūt a aperta. quī
tu labore. a dolore. quos infligit
 sanctis tuis antixps. consideras. di
 ligenter ad puniendū. vt v. quō
trahas eos. .i. antixpm a suos mi
 mistros. in manus tuas. v. in ptā
 tem iusti.

August In mediuz
 cie tue. August deductis im
 pijs a iudicis redit adiutor: vt sic
 illi signa factis recipiunt: ita isti
 promissa premia consequantur.
 d. iij.

Vnde **Nico** **T**ibi derelictus e
sbdit. **Nico** paup. i. v. populus
cristianus vt eum ptegas a dese
das orphano. i. v. eidz populo cri
stiano qui anticristi tēpore videbi
tur quasi sine patre ptegete a ma
tre compaciēte. tu eris adiutor.
accipiens eū sub ptectione tua.
Quere brachiū. i. v. ad nichilū re
dige ptātem. peccatoris a mali
gm. i. v. anticristi qui. ij. ad thēl. ij.
dicitur homo peccati a filius pbi
tiois. queretur pām illius. quia
nequicia illius a te diligēter disci
tetur. an sit ampli? vtilis ad pur
gationem electorum. a non inue
niet. ad hoc vltra vtilis eo qd suf
ficienter erunt purgati. a sic anti
cristus occidetur. a cū suis deicie
tur in ignem inferni. sicut pī pron
cit virgam in ignem post debita
z filij correctōnem. Et quia inter fō
anticristo apparebit manifeste po
testas a dominū christi. **I**o subdi
tur. **O**is regnabit in eternū a in
seculū seculi. i. v. sine fine. qz vt dici
tur daniehis. vij. **P**tās eius ptās
eterna a regnū eius non corrūpē
t. peribitis gentes. videlicet tu an
ticriste. a qui tibi adheferunt. de
terra illius. quia regnabit in eter
num. Et quia peribunt ad peticoz
sanctorū. **I**deo subditur. **D**esideri
um pauperum exaudiuit dñs. fa
ciendo finem de psecutione anticri
sti. preparaōz. i. v. affectū. cordis
eorum. quo desiderabant liberari
a mal pntib? audiuit auris tua.
Teroni. i. v. clemencia tua per
quā fidelib? largiris.

vitam quā desiderāt hīc eternant.

Nico Deinde dauid finaliter
cōcludit peticoz ecclesie
dices. **I**udicare pupillo a hūili.
scilicet pro populo catholico q̄ erit
in extremo. **A**ugusti. Aliud
iudicio. **A**ugusti est in
dicare pupillū a iudicare pupillo
Judicat enim pupillum qui eum
condemnat. Et iudicat pupillo: q̄
pro illo sententiam profert.

Hugo. **V**t non apponat. i. v.
non presumat. vltra
magnificare se homo. i. v. quicunqz
se erigere contra deum. super ter
ram. sicut fecit anticristus.

Cas. Completa est psalmogra
phi denūciata pmissio. re
serata sunt filij occulta miracula.

O ingentes a ammirabiles cause
que q̄uis exposite videant adhuc
tamen sine dubitatione secrete sūt
dū ignorant qm veniant a adhuc
obstruse esse monstrantur. **S**ic a
secrete est qd dicitur a querentibz
non tacentur. Quia ppter dño su ppli
cemus effusus vt nobis emenda
tionem saluterimā offerre dignē
quia sine excusatione peccat cui re
tribuo meritoz p̄ dicit eē v̄tura.

Teronim? **I**pe q̄ dñs est
ab antixpi ope
ribus nos custodire dignetur ille
sos. vt ab illo pupilli facti: p̄tem
xpm dñm cognoscentes ipsum se
quamur fide. ipsum time am? cor
de. ipsum glorificemus opere. cui
cum eterno patre a spiritu sancto
est honor a gloria in secula secul
lorum. Amen.

In dño con

T. tulus h^o ps talis e.

In finez ps 68 hugo

In precedenti psalmo egit de psecutione bonorum tempore antixpi futura. hic agit de persecutione bonorum que est a membris antixpi. de quibus prima iob .i. dicitur.

Nunc antichristi multi sunt.

Castiodorus

Quia aut in titulo potest. In fine enim: semper ad dominum christum est referendum. quod quicquid imbecat gloriosam passionem. modo trium phalem resurrectionem. Nunc aut sanctam fidem dedit in qua heretici diglabiantur et dimicant contra fidelissimos. **Hu.** propheta igitur christianos. **Hu.** in persona cui iussit fidelis loquitur hereticis: qui mittitur catholicos in suam convertere prauitatem dicens.

In dño confido qui est spes salutis mee. quomodo lo vos heretici dicitis et si uadentis laie mee et mihi transmigra in montem. et ad nos qui sumus magni literati et debes transire quia es sicut passer et pennatus virtutibus. **Idem** glosa. Moraliter hoc debet dicere uir iustus cum temptatur precipue de uana gloria vel ambitio. **In dño confido** in quem fixi spem meam quomodo dicitis a iure mee non dicit michi quia dyabolus non multum curat. quod homo exaltetur exterius sed hoc precipue cupit: ut interius uano glorie consentiat. transmigra in montem superbie vel ambi

tionis sicut passer. Ecce quibus dunt suggestiones prauae merito debes transire ad altiore statum quia es pennatus virtutibus et ornatus bonis operibus. **Compatuit** uir iustus passer propter multa. quia modicus est ut passer per humilitatem. **Leuis** propter temporalium abiecti onem. **cautus** propter suam sollicitam custodiam. et habitat in petra per iugem meditationem dominice passionis. **Deinde** propheta conuertens sermonem ad catholicos exponit quod re dixerit. **In dño confido** quasi dicit. **Idem** dixi hoc. **Quia** ecce peccatores et heretici intederunt arcum et sacram scripturam ad uoluntatem suam exponendam superseuerunt. parauerunt sagittas suas et parata habent uerba uenenosa et argumentationes sophisticas in pharetra et in corde suo. et hoc ut sagittent in obscuro. id est in suis ambiguis et obscuris sententiis. rectos corde id est in simplici sensu degentes. **Idem** glosa ex Jeronimo

Collector Gregorius uero in libro moralium hunc uersiculum ita exponit. **Quid** pharetre nomine nisi prauorum machinatio designatur. **Iniqui** enim cum dolos quos bonis excogitant secretis machinationibus occultant quasi in pharetra sagittas parant. **Et** in hac presentis uirtute caligine uelut in obscuro rectos corde feriunt. quia maculosa eorum iacula et sentiri per uulnere possunt et tamen uentura deprehendi non possunt. **Deinde** ab hereticis conuertit

sermone ad dñi d. qm . Lat si dicat

glosa per arca v p sacram scri
pturā heretici parāt dece
ptiones simplicib⁹ qd tñ nē ex vi
tio scri. **Cassio** sed d neq̄ssima
pture. voluntate sua
qm̄ que p̄fecisti . i . scripturas q̄s p
fē edidisti ad salutē destruxerūt .

glosa v peruerterunt male ex
ponēd . i . iust⁹ at . i . s . xp̄s
[quid fecit .] quasi dicat . si hereti
ci offendunt nonne xp̄s pacez dat
nobis . dat vtiqz pacē quā vos he
retici nephāda dissensioē viola
tis . qui dixit . Pacem meam do vō
bis . pacem meam relinquo vobis .

August xp̄us quid nobis fe
cit qui traditorē su
um tanta paciā pertulit vt ei p̄mā
eucharistiā confectā manib⁹ su
is a ore suo cōmendataz sicut cete
ris apostol⁹ traderet . Quib⁹ nobis
fecit christus qui eundē traditorē
suū quem dyabolū nominauit an
tradicionem sui dñi . nec loculis do
mici⁹ fidem potuit exhibere cum
ceteris apostolis ad predicanduz
regnum celorum misit . vt demon
straret donā dei peruenire ad eos .
qui eum in fide accipiunt : etiā si ta
lis sit p̄ quē accipiūt q̄l iudas fuit

Cassi exprobrati⁹ his q̄ falsa
sentiant de religione ve
rissima consequenter p̄teta dicit
iudicia domini esse ventura vt hu
mana pueritas saltē cōsiderata
domini districtōne se corrigat Vñ
dicit . Qñs i templo sancto suo
v in vnoquoqz religioso . Sic ait
apostolus . Si quis templū viola

uerit disperdet illum deus . Templū
em̄ dei sanctum est quod estis vos
vt sciat hereticus a dō se posse disp
gi a quo noscuntur corda re de cre
dentium possideri dñs in celo . v i
sanctis hōibus . sedes eius quia
sanctos viros p̄ntia maiestatis sue
diuinitas insidere dignatur .

Jerō Oculi eius in pauperē
respiciunt . oculi christi
id est aspectus diuinitatis .

glosa viz misericordia ei⁹ ad
p̄lm xp̄ianū respicit . L
palpebre ei⁹ interrogāt filios hōim

Cassiodo p̄ha loq̄tur h̄ at
legorice d̄ deo q̄i
habeat palpebras q̄ cū claudūt
nichil videtur . dicit em̄ dñm non
solū respicere quando intendit ocu
lis sed etiāz tunc requirere v cōfi
derare filios hōim : cū eos neglige
re quasi dormiens estimatur

Jerō Palpebre sunt diuinitatis
subtilitas v iudicia dei oc
cultā in quibus nos interrogat v
cognoscat quid habeat vnusquisqz

Mico p̄ hoc scrutatur ad⁹ a co
gitatōes filioruz hōim . q̄
idcirco dicitur palpebre dei . quia
ipsa iudicia eius qñqz nobis clau
duntur . a qñqz nobis aperiūtur tā
q̄ palpebre . **Jeroni** Videmus
oculoz vnaqz gen
tem flagellari a scimus pro qua cā
flagellatur . Nec manifesta iudi
cia sunt . Videmus alteram flagel
lari a nescimus pro qua causa . a
hec iudicia dei sunt occulta tanq̄
nobis clausa . Et per hęc superius
cōprehensa . Qñs interrogat ius

tum a **hugo** v pbat a discer
 impiū mit conscias eoz
 de quibus noscitur solus deus fer
 re iudicium. Et sic interrogando in
 uenit q̄ qui diligit iniquitatem |
 v p̄dm̄. Nam peccatū iniquitas ē.
 vt dicitur **Remigius** Ille
Job. iij. diligit iniquitatez: qui ex desiderio pec
 cat. qui et si semper viueret: semp
 suis desiderijs peccando vti vellet
 Et hic odit animam suam |

Cassio Se em̄ persequitur q̄
 sequitur dyabolū. dū
 illas semitas cōmeaē maullt que
 ad penay loca fugienda pducunt

hugo Quid at̄ dilectoribus mi
 quitatū sit futury cōter
 oñdit d. tp̄ hiet. s. dñs v plucere
 faciet super peccatores laqueos |
 vt illaq̄entur. ita q̄ non possunt
 mereri. vnde puer. v. Iniq̄tates
 sue capient impiū. a fumibus pec
 catorum suorum constringitur

Ricol Etiam iuxta litteram
 peccatores moriuntur
 subito a ex impuiso q̄i capti laq̄o

Glosa lignis | v cupiditas.
sulphur | v fetor ma
 loz operum | a spūs p̄cellarū. | p
 hoc penā eterni iudicij indicat. a
 verbera **Jeronim⁹** Hoc to
 p̄tōruz tū fm̄
 historiaz factū fuit qm̄ dom̄⁹ plu
 it sulphur a ignem sup 30 domaz
 vt ait ap̄tus iudas. in exemplum
 ignis eterni factū fuit. **Addidit q̄.**
l pars calicis eoz: quare dixit p
 tem eorum. quia vnusquisq̄ p p
 te sua quasi de calice iustam vindi

ctam recipiet pro ut gessit miseri
 as suas vt ait p̄pheta. **Reddet deus**
 vnicuiq̄ iuxta opera sua. Et ideo tā
 q̄ racōnem reddens quare id fiat
 subiicit. Quia iustus dominus p
 naturam. | a iusticias dilexit. | quia
 vnunquēq̄ scdm̄ opus eius p̄pri
 um iudicat equitatez vidit vult⁹
 eius | vt sc̄ndis premia: p̄tōrib⁹
 penam **Cassi** Q̄tēne versuta
 tribuat. **Cassi** as a p̄uerfita
 tes here ticorum a malignoz: nec
 non retribuōes ip̄oz p̄ iste mi
 rabili breuitate cōplexus est. vt
 quorum futuras p̄as agnoscim⁹
 ab eorum prauitate arceamur

Jeroni Qua p̄pter dñō suppli
 cem⁹ q̄tin⁹ nos vcati
 one sua dignetur efficere dignos.
 a non fm̄ p̄cā nrā nobis supplicia
 inferat. sed fm̄ magnam miām su
 am veniam largiatur quia ip̄i est
 cū eterno patre a spū s̄cto honor
 a gloria in secula seculoz Amen

Saluū me fac
 Titulus h⁹ p̄s tal est
 In finē p̄s 88 pro octa
 ua Sensus eius talis est. p̄s iste at
 tribuitur dauid a fidei tendenti in
 finez v in xpm̄. a in eodem p̄s orā
 ti p̄ octaua v p̄ die iudicij. de quo
 in vi. p̄s. supra **Glosa** Vi
 dictum est. **Glosa** Vi
 em̄ vir sc̄is multiplicatā vanitatē
 seculi q̄i subito timēs exclamat p̄
 magnitudine periculi a ait
Saluum me fac domine: |
qui potes solus saluare.